68. Tiistaina 28 päivänä toukokuuta 1996

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Vaaleja

1) Suuren valiokunnan täydennysvaali 1883

2) Talousvaliokunnan täydennysvaali . „

Kolmas käsittely

3) Hallituksen esitys laiksi eräistä väliaikaisista tulleista annetun lain 1 §:n ja liitteenä olevan luettelon muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 17/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 10/1996 vp

4) Hallituksen esitys laiksi arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa annetun lain muuttamisesta 1884

Hallituksen esitys 32/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 11/1996 vp

5) Hallituksen esitys laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta 1885

Hallituksen esitys 39/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 12/1996 vp

6) Hallituksen esitys laiksi tieliikennelain 70 ja 108 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 21/1996 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 3/1996 vp

7) Hallituksen esitys laeiksi yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta 1886

Hallituksen esitys 22/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 8/1996 vp

8) Hallituksen esitys laeiksi osuuskuntalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 1888

Hallituksen esitys 10/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 4/1996 vp

9) Hallituksen esitys laiksi Valkmusan kansallispuistosta ..... „

Hallituksen esitys 42/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Ainoa käsittely

10) Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 1995 ... 1889

Kertomus 13/1995 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 9/1996 vp

Ensimmäinen käsittely

11) Hallituksen esitys laiksi rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta ... 1902

Hallituksen esitys 29/1996 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 3/1996 vp

12) Hallituksen esitys laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta 1903

Hallituksen esitys 33/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 5/1996 vp

13) Hallituksen esitys laeiksi Helsingin kauppakorkeakoulusta ja Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta annettujen lakien muuttamisesta 1903

Hallituksen esitys 36/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Lähetekeskustelu

14) Hallituksen esitys laiksi kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta annetun lain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 87/1996 vp

15) Hallituksen esitys laeiksi työttömyysturvalain 25 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta ja työttömyysturvalain 22 ja 24 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 88/1996 vp

Mietintöjen pöydällepano

16) Hallituksen esitys laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta 1910

Hallituksen esitys 43/1996 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 2/1996 vp

17) Hallituksen esitys laiksi eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle ..... „

Hallituksen esitys 60/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 13/1996 vp

18) Hallituksen esitys Venäjän Federaation kanssa yhteistyöstä onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niiden seurausten torjumiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ..... „

Hallituksen esitys 52/1996 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 4/1996 vp

19) Hallituksen esitys Viron kanssa yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta onnettomuustapauksissa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä .. 1910

Hallituksen esitys 53/1996 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 5/1996 vp

20) Hallituksen esitys laiksi merilain 20 luvun 9 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 67/1996 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 4/1996 vp

21) Hallituksen esitys laiksi kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetun lain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 65/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 6/1996 vp

22) Hallituksen esitys laiksi työttömyysturvalain 27 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 71/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 9/1996 vp

23) Hallituksen esitys laiksi sotilastapaturmalain 6 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 74/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 10/1996 vp

24) Hallituksen esitys laiksi rahalain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 9/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 5/1996 vp

25) Hallituksen esitys laiksi nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta „

Hallituksen esitys 41/1996 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 4/1996 vp

26) Hallituksen esitys laiksi työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta 1911

Hallituksen esitys 77/1996 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 6/1996 vp

27) Hallituksen esitys laiksi tuloverolain 76 §:n muuttamisesta 1911

Hallituksen esitys 58/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 14/1996 vp

28) Hallituksen esitys laiksi työsopimuslain 17 ja 55 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 211/1995 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 5/1996 vp

29) Hallituksen esitys laiksi Kolin kansallispuiston laajentamisesta ..... „

Hallituksen esitys 80/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 3/1996 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Alaranta, Dromberg, Elo, Isohookana-Asunmaa, Jäätteenmäki, Kalliomäki, Kemppainen, Korhonen R., Laakso, Lax, Liikkanen, Linnainmaa, Mönkäre, Paasilinna, Pekkarinen, Pesälä, Rehn, Suhola, Taina, Viitamies ja Virtanen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Kemppainen, Alaranta ja Mönkäre.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat
tästä päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Kalliomäki ja Mönkäre sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Liikkanen ja Pesälä,
tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Elo, Isohookana-Asunmaa, Rehn ja Taina,
tämän kuun 30 päivään virkatehtävien vuoksi ed. Paasilinna sekä
tämän kuun 31 päivään sairauden vuoksi edustajat Suhola ja Virtanen, virkatehtävien vuoksi edustajat Dromberg, Jäätteenmäki, Laakso ja Linnainmaa sekä yksityisasioiden vuoksi ed. Lax.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 302, 310, 314—316, 319, 321, 322, 324, 327, 331, 332 ja 340. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Suuren valiokunnan täydennysvaali

Puhemies: Päiväjärjestyksen 1) asiana on suuren valiokunnan täydennysvaali.

Kun täydennysvaalia varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyssä ehdokaslistassa, jonka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on valiokunnan jäseneksi ja varajäseneksi ehdotettu valittavaksi yhtä monta kuin vaalissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaali on yksimielinen ja että valituiksi ovat tulleet ehdokaslistan mukaisesti suuren valiokunnan
jäseneksi ed. Aura ja
häneltä vapautuvalle varajäsenen paikalle ed. Piha.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Talousvaliokunnan täydennysvaali

Puhemies: Päiväjärjestyksen 2) asiana on talousvaliokunnan täydennysvaali.

Kun täydennysvaalia varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyssä ehdokaslistassa, jonka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on valiokunnan varajäseneksi ehdotettu valittavaksi yhtä monta kuin vaalissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaali on yksimielinen ja että talousvaliokunnan varajäseneksi on tullut valituksi ehdokaslistan mukaisesti ed. Metsämäki.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Hallituksen esitys laiksi eräistä väliaikaisista tulleista annetun lain 1 §:n ja liitteenä olevan luettelon muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 17/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 10/1996 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Hallituksen esitys laiksi arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 32/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 11/1996 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. S a s i : Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä on mielenkiintoinen tausta siitä syystä, että aikoinaan joulukuussa, vajaa kuukausi ennen Suomen liittymistä Euroopan unioniin jouduttiin järjestämään Suomen ja Ahvenanmaan verotukselliset suhteet siitä syystä, että Ahvenanmaa oli jäänyt EU:n ulkopuoliseksi maaksi verotuksellisesti katsottuna. Tuolloin olisi saattanut syntyä se tilanne, että Suomen ja Ahvenanmaan välille olisi jouduttu perustamaan tulliraja, mikä olisi ollut äärimmäisen epätarkoituksenmukaista.

Hyvin nopeassa aikataulussa, alle vuorokaudessa, eduskunnassa jouduttiin asia käsittelemään ja todettiin, että silloin säädettävään lakiin jäi varsin paljon puutteita. Valtiovarainvaliokunta ja sen verojaosto kiirehtivätkin, että kokonaisselvitys Suomen ja Ahvenanmaan välisistä verosuhteista EU-olosuhteissa tulisi nopeasti suorittaa ja tältä pohjalta antaa lakiesitys. Esitystä on sitten eduskunnalle luvattu useissa yhteyksissä, mutta valitettavasti esitystä eduskunnan käsittelyyn ei ole saatu.

Nyt, kun eräänä ongelmana on sitten saatu havaita se, että tuonnin osalta ulkomailta Ahvenanmaalle arvonlisäverotusta ei voitaisi suorittaa, on valtiovarainministeriössäkin herätty kiireellisiin toimenpiteisiin ja tuollainen mielestäni ns. porsaanreikä tässä yhteydessä on tarkoitus tukkia.

Valiokunta lähtee kuitenkin siitä, että tämä lainmuutos tehdään vain määräaikaisena tämän vuoden loppuun sillä tarkoituksella, että hallitus todellakin nyt nopeasti saattaisi tuon kokonaisselvityksen Suomen ja Ahvenanmaan välisistä verosuhteista valmiiksi ja tämän jälkeen antaisi mielellään vielä tämän kevään aikana mutta viimeistään tämän vuoden puolella hallituksen esityksen, joka voitaisiin käsitellä niin, että se voisi tulla vuoden alusta voimaan.

Ed. J a n s s o n : Värderade talman! Denna lag är nödvändig, så som delegationssekreteraren Sasi nyss nämnde. För Ålands del så är jag mycket nöjd och glad över att utskottet stannat för en lösning, där lagen är temporär just i det syftet att regeringen så fort som möjligt, eftersom jag har förstått att skatteministern Alho är införstådd med förfarandet, ger en proposition till riksdagen där denna ganska komplicerade fråga får en slutgiltig lösning. Den är bra för Åland men, så som riksdagen sade när Finland anslöt sig till Europeiska unionen, inte bara för Åland utan för hela landet och dess exportekonomi. Det är bra att den här lagen, som enligt vad jag ser godkänns enhälligt, kan bringas i kraft så fort som möjligt eller i praktiken kommer att tillämpas redan från den 1 maj detta år och att tillämpningen upphör den sista december i år. Därför är det som sagt helt nödvändigt att ett permanent bestående lagförslag avlåts så fort som möjligt.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Keskustelin erään ahvenanmaalaisen poliitikon kanssa tänään ja todettiin asiayhteyksiin liittyen se, että ei tämä ole ainoa kerta, kun eduskunnassa kiireellisesti tai vähemmän kiireellisesti käsitellään Ahvenanmaata koskevaa lainsäädäntöä, niin verotuksellista kuin muuta Euroopan unioniin liittyvää lainsäädäntöä. Ahvenanmaalle on annettu sellainen mahdollisuus, että se poimii rusinoita pullasta, ottaa niitä niin kuin katsoo parhaaksensa kuten maalaisemäntä juhlissa ja jättää loput ottamatta. Tulevaisuudessa on aika kestämätön lainsäädännöllisesti tällaisen erityisaseman antaminen ja rusinoiden noukkiminen, niin kuin on tapahtunut tähän saakka ja tulee jatkossakin tapahtumaan.

Ed. S a s i : Fru talman! Jag måste replikera rdm. Aittoniemi och konstatera att regeringens proposition i vissa situationer kan leda till dubbelbeskattning och att detta inte under några som helst omständigheter kan godkännas. Det är ju meningen att sedan när man får den här helhetslösningen, så i det sammanhanget skall man komma till en sådan lösning att dubbelbeskattning inte uppstår. I och för sig är det väldigt bra att Åland har konstaterat att Åland inte mera vill bli ett skatteparadis och jag tror att det här ger en ganska bra utgångspunkt för den fortsatta behandlingen av regeringens kommande proposition. Men det är väldigt viktigt att man får en rättfärdig behandling av åländska medborgare på så sätt att de så långt som möjligt likställs med finländska medborgare och kommer att inneha samma ställning, men med det undantaget att i alla situationer den förmån som Åland har vunnit i förhandlingarna om EU-medlemskap, som gäller skattefri försäljning ombord på båtarna, bibehålls.

Ed. J a n s s o n (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Det är bra att märka att riksdagsman Aittoniemi mer och mer blir ensam i sitt återkommande skäll på Åland. Åtminstone tror jag han är helt ensam här i riksdagen. Det är möjligt att han har anhängare på Åland men det är en annan fråga i ett annat val. Man kan inte gärna säga att ålänningarna skulle plocka russin ur kakan om det inte fanns en kaka att plocka russin ur. Den kakan tror många heter Europeiska unionen. Ålänningarna har inte själva hittat på hur anslutningen till Europeiska unionen skall se ut eller hur den fungerar utan det är någonting som landets regering har förhandlat sig fram till med framgång och det är någonting som riksdagen och Ålands lagting har godkänt. Det här är en politisk process och jag tycker att man så småningom skulle erkänna fakta och inse var vi är och kanske inte nu här i riksdagen åtminstone, kanske i sina egna politiska kretsar då tala om fenomenet att plocka russin ur kakan.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Minä ensinnäkin korostan sitä, että minulla ei ole ahvenanmaalaisia vastaan ihmisinä mitään. He ovat todella hienoja ihmisiä niin kuin heidän täällä oleva edustajansa Janssonkin, mutta yhteiskunnallisena ilmiönä minä huomautan vielä siitä asiasta, mitä tämä rusinoiden poimiminen merkitsee. Siellä työttömyysprosentti oli huhtikuussa 5,2, kun se täällä lähenteli 18:aa. Se osoittaa sen, mikä on rusinoiden poimimisen tulos Ahvenanmaalla. Toisin sanoen se elää hyvin pitkälti nousutuulien varassa ja kantasuomalaisten tiettyjen tukiaisten varassa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Hallituksen esitys laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 39/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 12/1996 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Hallituksen esitys laiksi tieliikennelain 70 ja 108 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 21/1996 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 3/1996 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Hallituksen esitys laeiksi yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 22/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 8/1996 vp

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Kankaanniemi: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta. Tämä lakiesitys on nyt siis kolmannessa käsittelyssä, ja se on ensimmäisen ja toisen käsittelyn yksimielisesti läpäissyt enkä minäkään esitä sen hylkäämistä. Tämä laki itsessään on tarpeellinen, perusteltu, ja täällä on käyty siitä aika paljon keskustelua.

Esillä on ollut aika keskeisesti muun muassa perhekodit ja sen tyyppinen toiminta, joka on ehkä aika pitkälle tänä päivänä elinkeinotoiminnanluonteista. Vanhuksia, lapsia, vammaisia, erilaisia apua tarvitsevia henkilöitä hoidetaan pienemmissä yksiköissä, hoitolaitoksissa, jotka ovat yksityisessä omistuksessa ja silloin ne ovat myös ylläpitäjilleen elinkeinotoiminnan luonteista toimintaa. On aivan selvää, että tällaista toimintaa on syytä lainsäädännöllä ja sen perusteella harjoitettavalla lupa- ja valvontajärjestelmällä seurata ja valvoa, jotta siitä ei tule toimintaa, jossa taloudellisen hyödyn tavoittelu löisi yli niin, että hoidon tasosta henkilöstön kolutusmäärä ja muut tällaiset tekijät huomioon ottaen tingittäisiin. Tältä osin laki on siis paikallaan ja aivan kannatettava.

Itse lakiesityksessä ja erityisesti valiokunnan mietinnössä kiinnittää huomiota kuitenkin se, että valiokunta ei ole kuunnellut asiantuntijoina eikä myöskään mietintöönsä sisällyttänyt minkäänlaista mainintaa vapaaehtoisten yksityisten järjestöjen, kansalaisjärjestöjen ja erilaisten yhteisöjen toiminnasta sosiaalipalvelujen alalla. Erityisesti kokemuksesta, tai sanotaan lähimenneisyydestä oppineena olen havainnut, että päihdeongelmaisten ja myös huumeidenkäyttäjien keskuudessa tehtävässä työssä vapaaehtoiset kansalaisjärjestöt, jotka toimivat ympäri maata pienempinä tai laajempina järjestöinä, tekevät hyvin arvokasta työtä päihdeongelmista ja huumeiden käytöstä vapauteen pyrkivien keskuudessa ja hyväksi. Tänä päivänä, kun valtiontalous on erittäin tiukalla ja toisaalta tällaisten hoidon tarpeessa olevien määrä on kasvussa eri syistä, tämän toimintasektorin turvaaminen on varsin tärkeää.

Olisikin ollut mielestäni paikallaan, että sosiaali- ja terveysvaliokunta olisi kuullut asiantuntijoina myös esimerkiksi Sininauhaliittoa tai sen tapaisia järjestöjä, jotka ylläpitävät, ei taloudellisen voiton saavuttamiseksi vaan useimmiten puhtaasta lähimmäisen rakkaudesta ja avun tarpeen määrästä, ihmisarvosta lähtevistä perusteista tällaista yhteiskunnalle erittäin arvokasta toimintaa. Tätä ei valitettavasti ole valiokunnassa tapahtunut. En tästä halua valiokuntaa erityisesti moittia, mutta olen hieman murheissani, että näin on tämä sektori tämän lainsäädännön kohdalla kokonaan jäänyt sivuun valiokuntatyössä ainakin, mikäli mietintö paikkansa pitää tältä osin.

Kun kuitenkin todellakin tänä aikana on erityisen arvokasta sekä yhteiskunnalle, veronmaksajille, että hoidon tarpeessa oleville ja heidän perheenjäsenilleen se, että on tällaista apua ja toimintaa olemassa, siksi haluan nostaa vapaaehtoistyön vielä kolmannen käsittelyn yhteydessä erityisesti esille. Siksi, arvoisa puhemies, ehdotan perusteluissa lausuttavaksi esityksen, joka on paperilla jaettu edustajille. Se kuuluu näin:

"Eduskunta toteaa, että monet vapaaehtoisjärjestöt, joiden toimintaa ei hallitse taloudellisen voiton tavoittelu, tekevät erittäin arvokasta työtä muun muassa päihdeongelmista ja huumeiden käytöstä vapaaksi pyrkivien henkilöiden parissa. Tällaisen usein varsin tuloksellisen ja tehokkaan vapaaehtoistyön tarve kasvaa edelleen julkisen talouden vaikeuksien ja hoidettavien määrällisen lisääntymisen johdosta.

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että yksityisten vapaaehtoisjärjestöjen päihdehuolto- ja vastaavaa työtä tekevät toimintayksiköt eivät joudu kohtuuttomiin vaikeuksiin henkilöstön määrälle ja koulutustasolle asetettavien vaatimusten johdosta. Lupamenettelyssä tulee olla riittävää joustavuutta ja kasvavat vaatimukset tulee ottaa huomioon muun muassa Raha-automaattiyhdistyksen tuen jakoperusteissa."

Arvoisa puhemies! Toivon, että eduskunta voisi tämän tunnustuksen näille järjestöille antaa ja myös tällä ponnella vahvistaa niiden toimintaedellytyksiä jatkossa.

Ed. J ä ä s k e l ä i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kankaanniemi kiinnitti huomiota hyvin tärkeään asiaan, ja mielihyvin kannatan hänen ehdottamaansa perustelulausumaa.

Ed. K u i s m a : Arvoisa puhemies! Kun itselläni on kokemusta vapaaehtoisten järjestöjen toiminnasta, jota ed. Kankaanniemi äsken puheessaan käsitteli, kokemusta sekä asiakkaana että nyttemmin vapaaehtoisena työntekijänä, niin kannatan lämpimästi ed. Kankaanniemen lisälausumaa. Sinänsä tällaiset hyvät lausumat eivät varmasti kovin paljon tilannetta auta, mutta ehkä se pieni tunnustus näille järjestöille on paikallaan.

Paikallaan on ehkä myös tuoda esiin se, että eivät sosiaalisektorilla kaikki yksityisetkään suinkaan tee sitä työtä mistään omanvoitonpyynnistä. Lakiesitys on tietysti yksi osa virallista byrokratiaa, mutta kovasti tästä tulee se kuva, että se nähdään vain yhdestä näkökulmasta, rahan tekemisen näkökulmasta. Olen ihan varma, että vapaaehtoistyöllä voidaan antaa sellaista apua, mitä ei millään suurilla verorahoillakaan voida koskaan antaa.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Kankaanniemen esittämä ponsi on sekä oikea että erittäin ajankohtainen. Kyseiset päihdetyötä tekevät yhteisöt tekevät todellakin arvokasta ja pyyteetöntä työtä ja ansaitsevat kyllä meidän kaikkien tuen.

Tutkimustulokset osoittavat aivan selvästi, että kyseisten yhteisöjen hoitotyö on hyvinkin tuloksellista. Nyt vain näitten yhteisöjen toimintaedellytykset ovat sillä tavalla heikentyneet, että kunnat säästösyistä eivät anna juurikaan maksusitoumuksia ja jos antavat, niin ne ovat aivan liian lyhytaikaisia. Tiedämme kaikki kokemuksesta, että päihdetyössä usein tarvitaan hyvinkin pitkiä hoitojaksoja. Sen tähden meidän täytyy kiinnittää tähän huomiota, koska kunnat ovat hyvin tiukoilla. Tulokset nimittäin tulevat usein vasta pitkäaikaisen hoidon jälkeen.

Ed. T y k k y l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Kankaanniemi puuttui oleelliseen ongelmaan. Yhteiskunta ei tällä hetkellä pysty rahoittamaan riittävästi päihde- ja huumausaineiden käyttäjien valistustyötä. On valitettavaa, että tätä työtä ei myöskään pystytä täysin tekemään kouluissa, joten mielestäni tämä ponsilausuma on hyvä sen johdosta, että nytkin kun jaettiin Raha-automaattiyhdistyksen varoja, niin voidaan todeta, että monet järjestöt saivat vähemmän rahoitusta tähän tärkeään ja merkittävään valistustyöhön, nimenomaan ennaltaehkäisevään työhön. Toivoisin, että voisimme saada riittävät rahoitukset tähän ongelmaan, joka on Suomessa erittäin vaikea tällä hetkellä.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Kankaanniemen lausuma on myös minun mielestäni varsin perusteltu. Siinähän kiinnitetään huomiota ennen muuta päihdeongelmaisten ja huumeiden käyttäjien asioihin ja siihen, että vapaaehtoistyötä, joka kohdistuu näihin ryhmiin, pitäisi tukea.

Samassa yhteydessä on kuitenkin syytä painottaa myös sitä, että perinteisten vammaisjärjestöjen, kuten esimerkiksi Invalidiliiton, Sydänliiton ja Keuhkovammaliiton lisäksi on yhä polttavammin tulossa mukaan tätäkin lausumaa sivuava ryhmä, nimittäin psykiatriset potilaat ja ne kansalaisjärjestöt, jotka tukevat tätä työtä. Nimenomaan ehkä psykiatrinen terveydenhoito on se, joka on kaikkein eniten joutunut maksamaan menoleikkauksista, joita valtakunnassa on suoritettu.

Ed. R. O j a l a : Arvoisa puhemies! Minunkin puolestani ed. Kankaanniemen ponsi voi hyvin mennä läpi, mutta kiinnittäisin kyllä huomion myöskin asian toiseen puoleen. Meillä on kokemuksia myös sellaisista alkoholi- ja huumehoitoloista, joissa henkilökuntaa ei ole ollut riittävästi. Tässäkin yhteydessä, kun laki vain sanoo, että henkilökunnan lukumäärän tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja hoidettavien lukumäärään nähden, niin en usko, että tällä lailla sinänsä ylivoimaisiin vaikeuksiin laitoksia ajetaan. Kyllä tässä pitää pitää terve järki mielessä ja ajatella myös siltä kannalta, että toimintaedellytykset ovat sellaiset, että siitä toiminnasta on jotakin hyötyä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Kankaanniemi ed. Jääskeläisen kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi:

"Eduskunta toteaa, että monet vapaaehtoisjärjestöt, joiden toimintaa ei hallitse taloudellisen voiton tavoittelu, tekevät erittäin arvokasta työtä muun muassa päihdeongelmista ja huumeiden käytöstä vapaaksi pyrkivien henkilöiden parissa. Tällaisen usein varsin tuloksellisen ja tehokkaan vapaaehtoistyön tarve kasvaa edelleen julkisen

talouden vaikeuksien ja hoidettavien määrällisen lisääntymisen johdosta.

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että yksityisten vapaaehtoisjärjestöjen päihdehuolto- ja vastaavaa työtä tekevät toimintayksiköt eivät joudu kohtuuttomiin vaikeuksiin henkilöstön määrälle ja koulutustasolle asetettavien vaatimusten johdosta. Lupamenettelyssä tulee olla riittävää joustavuutta ja kasvavat vaatimukset tulee ottaa huomioon muun muassa Raha-automaattiyhdistyksen tuen jakoperusteissa."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Edustajat Kemppainen ja Alaranta merkitään läsnä oleviksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi päätetään perustelulausumaehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Kankaanniemen ehdotus "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 124 jaa- ja 40 ei-ääntä; poissa 34. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Hallituksen esitys laeiksi osuuskuntalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 10/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 4/1996 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Hallituksen esitys laiksi Valkmusan kansallispuistosta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 42/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 2/1996 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Valkmusan kansallispuistoasiasta on jo kahteen otteeseen, oikeastaan kolmeen kertaan, puhuttu, mutta haluaisin vielä tässäkin yhteydessä painottaa sitä hyvää asiaa, että kansallispuisto perustetaan eteläiseen Suomeen, nimenomaan tässä tapauksessa Kymen läänin länsiosaan hyvin lähelle rannikkoa. Toivoa sopii, että myös itäisen Suomenlahden kansallispuistoa jatkossa laajennettaisiin. Se on osa sitä toivetta, mikä maan laajuisesti on esitetty, että kansallispuistoja olisi myös eteläisessä Suomessa.

Samalla totean, että kansallispuiston länsireunaa sivuaa Kymijoki ja tämä kokonaisuus — joen luonnontila, sen vedenlaatu ja kansallispuisto — on sellainen, jota meidän tulee kaikkien huolella vaalia.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ed. Tiusanen on kehuskellut tätä Valkmusan kansallispuistoa jokaisessa istunnossa niin kuin paikallisen kansanedustajan pitääkin. Mutta jos keskustellaan todellisesta olotilasta ja tilanteesta, Valkmusan kansallispuisto on vesinevaa lähes koko maan. Sillä ei ole mitään arvoa ojitettuna metsänkasvulle eikä myöskään turvesuona. Sehän säilyisi sellaisenaan ilmaiseksi, ed. Tiusanen. Minun vain oli pakko puuttua tähän asiaan ja palauttaa asiat ikään kuin oikealle tolalle, ettei ihan mahdottomia puhuta Valkmusan kansallispuistosta. Minua harmittaa se, että tämän tyyppisiä suojeluhankkeita yleensä on. Kuitenkin niistä tulee kustannuksia.

Mutta esittäisin vähän toisenlaisen reiän näille rahoille, joita tällaisiin Valkmusoihin käytetään. Esimerkiksi Pohjanmaalla latomaisemat ovat historiallisia suomalaisessa yhteiskunnassa. Ne

ovat historiallinen ikkuna menneisyyteen Pohjanmaalla. Siellä nämä ladot lahoavat. Niitä eivät yksityiset pysty pitämään kunnossa, ja tällainen historiallinen maisema katoaa. Jos nämäkin rahat, jotka tuollaiseen vesipöhöön Valkmusan kansallispuistossa uhrataan, uhrattaisiin historialliseen suomalaiseen pohjalaismaisemaan, siinä olisi jotain kansallisesti arvokasta. Ed. Tiusanen, olen pahoillani, mutta asia täytyy palauttaa kansallisesti oikealle tasolle.

Ed. Tiusanen: Arvoisa puhemies! Vastaan ed. Aittoniemelle, koska oletan, että hän ainakin osaltaan on vakavissaan, kun hän käytti tuon puheenvuoron.

Aivan oikein, tämä alue on saatu edullisesti ja se on alue, joka kuvastaa suomalaista suoluontoa, ed. Aittoniemi, erilaisia suotyyppejä. Niitäkin on erilaisia, ja niiden säilyttäminen, niistä kertominen ja suoluonnonkin kokeminen on arvo sinänsä. Maisemasuojelu on tärkeä asia, ja se tulee tähän saliin, kun tulemme käsittelemään luonnonsuojelulakia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 1995

Ainoa käsittely
Kertomus 13/1995 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 9/1996 vp

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelu:

Ed. Aaltonen: Arvoisa puhemies! Pohjoismaiden neuvosto on toteuttamassa viime vuonna päätettyjä organisaatiomuutoksia, joilla neuvoston valiokuntatyöskentely keskitetään kolmeen pääalueeseen: perinteiset pohjoismaiset kysymykset, Euroopan unionia koskevat kysymykset ja Eurooppa-kysymykset yleisemminkin sekä Pohjolan lähialueet. Uudistuksen on katsottu varmistavan, että valiokuntien toiminta kohdistuu neuvoston kannalta olennaisiin asiakokonaisuuksiin muuttuvassa Euroopassa.

Ulkoasiainvaliokunta ottaa käsiteltävänä olevassa mietinnössään jossakin määrin varauksellisen kannan uudistukseen. Valiokunnan mielestä on syytä ottaa vakavasti huomioon neuvostossa käydyssä keskustelussa esitetyt kriittiset mielipiteet siitä, onko neuvoston organisaatiouudistuksessa järkevää poiketa näinkin paljon perinteisestä parlamentaarisesta valiokuntajaosta. Valiokunta katsoo, että neuvoston tulisi sopivan ajan, esimerkiksi kahden vuoden, kuluttua suorittaa perusteellinen uudistuksen toimivuuden arviointi. Tässä yhteydessä tulisi harkita, pitäisikö neuvostolle perustaa valiokuntia tai työryhmiä, joiden toimiala olisi määritelty täsmällisemmin kuin nykyisten valiokuntien.

Valiokunta toteaa, että viime vuosina toteutettu ulkopolitiikan ja turvallisuuspolitiikan samoin kuin budjettiasioiden siirtäminen Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajistolle merkitsee sitä, että puheenjohtajistosta tulee aikaisempaa selvästi poliittisempi elin. Tämä lisää Pohjoismaiden neuvoston mahdollisuuksia Pohjoismaiden toiminnan suuntaamiseen yhteisten arvojen ja etujen edistämiseen laajemmissa kansainvälisissä yhteyksissä.

Valiokunta kiinnitti jo Euroopan unionin hallitustenvälistä konferenssia koskevassa mietinnössään huomiota siihen, että useat Euroopan unionin jäsenvaltiot harjoittavat unionin päätöksenteossa perinteisesti yhteistyötä ja koordinoivat politiikkaansa muiden samanlaisia tavoitteita ajavien jäsenvaltioiden kanssa. Myös unioniin kuuluville Pohjoismaille on pohjoismaisen yhteistyön perinteiden pohjalta muodostunut yhdensuuntainen näkemys useista EU:n hallitustenvälisen konferenssin kannalta keskeisistä kysymyksistä, erityisesti avoimuuden lisäämisestä, sosiaalisesta ulottuvuudesta sekä ympäristö-, tasa-arvo- ja kuluttajapoliittisista tavoitteista.

Ulkoasiainvaliokunta katsoo sen vuoksi, että Suomelle keskeisiä neuvottelutavoitteita voidaan edistää pohjoismaisella neuvottelukantojen valmistelujen koordinoimisella ja tarvittaessa yhteisesiintymisellä. Valiokunnan mielestä on yksinomaan myönteistä, että EU:ssa samoin kuin laajemmissa kansainvälisissä yhteyksissä Pohjoismaat pitävät keskenään yhteyttä ja pyrkivät edistämään yhteisiä intressejä, kun niitä todetaan olevan.

Valiokunta pitää edistysaskeleena tehtyä päätöstä puheenjohtajiston sihteeristön siirtämisestä Kööpenhaminaan ministerineuvoston sihteeris-

tön yhteyteen, kuitenkin niin että säilytetään erillinen sihteeristö parlamentaarikkoja varten suoraan puheenjohtajiston alaisuudessa Kööpenhaminassa. Kaikki sihteeristöt tullaan keskittämään samoihin tiloihin, mikä valiokunnan mielestä tehostaa neuvoston toimintaa ja johtaa säästöihin.

Ulkoasiainvaliokunta pitää oikeaan osuvana sitä, että neuvoston sisäisten puolueryhmien toimintaa on entisestään vahvistettu sillä tavoin, että ryhmät esittävät suoraan edustajansa eri toimielimiin muun muassa puheenjohtajistoon ja valiokuntiin, eivätkä valtuuskuntien kautta kuten on tehty tähän asti. Myös taloudellisesti puolueryhmien asemaa on tarkoitus vahvistaa. Niiden aseman korostuminen ei valiokunnan mielestä saa estää sitä, että neuvoston piirissä on myös tarvetta eri Pohjoismaiden väliseen keskusteluun muun muassa Euroopan unionin sisäisestä kehityksestä.

Pohjoismaiden neuvoston toiminnassa siirrytään vuoden 1996 aikana sellaiseen aikatauluun, että neuvostolla on vain yksi vuotuinen istunto, joka pidetään syksyllä. Aikaisemman kevätistunnon sijasta on tarkoitus järjestää erityyppisiä teemakonferensseja. Ensimmäinen teemakonferenssi pidettiin maaliskuun alussa tänä vuonna Kööpenhaminassa teemasta EU:n hallitustenvälinen konferenssi. Teemakonferenssiin osallistuivat kaikkien Pohjoismaiden pääministerit ja Eurooppa-ministerit ja lisäksi Euroopan parlamentin jäseniä Suomesta, Ruotsista ja Tanskasta. Valiokunnan käsityksen mukaan ensimmäinen teemakonferenssi viittasi siihen, että tällä toimintamuodolla on merkittävää käyttöarvoa tulevaisuudessa. Seuraava teemakonferenssi vuoden 1997 alussa tulee keskittymään kysymykseen Pohjoismaiden kulttuuri-identiteetistä.

Kuluvan vuoden huhtikuussa pidettiin Baltian maiden parlamentaarisen yleiskokouksen ja Pohjoismaiden neuvoston ensimmäinen yhteiskokous. Valiokunnan mielestä lähialueyhteistyö on Pohjoismaiden neuvoston toiminnassa lupaavimpia ja kehityskelpoisimpia uusia toimintamuotoja, johon sekä neuvoston jäsenet että lähialueiden edustajat ovat osoittaneet kiinnostusta. Valiokunta on jo aikaisemmin kiinnittänyt myönteistä huomiota myös siihen, että perinteisemmän lähialueyhteistyön lisäksi Pohjoismaiden neuvosto on ollut aktiivinen arktisen yhteistyökomitean perustamisessa ja tämän hankkeen edistämisessä.

Ulkoasiainvaliokunta katsoo, että Euroopan muutosten keskellä Pohjoismaiden neuvosto edustaa vakiintunutta alueellista yhteistyötä, jota Suomen on syytä kaikin tavoin tukea ja pyrkiä edistämään. Neuvoston budjetin viimeaikaisten supistusten valossa valiokunta katsoo, että on varottava hallitusten poliittisten julistusten ja käytännön toiminnan välisen kuilun syntymistä. Valiokunta toistaa käsityksensä, että pohjoismaisella yhteistyöllä on kehittymismahdollisuuksia ja myös uusia tehtäviä yhdentyvässä Euroopassa. Pohjoismaiden yhteinen arvoperusta ja yhteistyöperinteet tekevät niille mahdolliseksi vahvistaa asemiaan Euroopan kehityksessä ja vaikuttaa pohjoismaisten näkemysten hyväksi.

Arvoisa puhemies! Nordisk kontakt -lehden sivuilla on viime aikoina käsitelty ajatusta siitä, että Pohjoismaiden neuvosto järjestäisi turvallisuuskonferenssin ja omistaisi muutoinkin aiempaa suurempaa huomiota turvallisuuspolitiikalle. Olen itse ottanut osaa keskusteluun ehdottaen, että turvallisuuspolitiikkaa tulisi käsitellä neuvoston puitteissa perinteisen turvallisuuspoliittisen keskustelun aihepiiriä laajentavalla tavalla. Tämä voisi mielestäni merkitä esimerkiksi Itämeren näkemistä ei enää valtapoliittisten vastakohtaisuuksien vuoksi erityisen vaarallisena maailmankolkkana vaan yhdistävänä tekijänä Euroopassa yhä olemassa olevien jakolinjojen osalta, joita on eri tavoin sijaitsevien valtioiden välillä. Muun muassa Naton rauhankumppanuusohjelma on kehys, jonka puitteissa on mahdollista ylittää vanhoja vastakohtaisuuksia ja lieventää olemassa olevaa polarisaatiota. Pohjois-Euroopassa käyty turvallisuuspoliittinen keskustelu antaakin rohkaisevia viitteitä tällaisen kehityksen mahdollisuudesta.

Toinen olemassa oleva rakenne, joka voi palvella edellä mainittuja päämääriä, on Itämeren neuvosto. Sen puitteissa turvallisuuspoliittinen keskustelu on toistaiseksi pidetty minimissä. Sen sijaan ihmisoikeudet ja vähemmistöjen suojelu ovat olleet tärkeällä sijalla Itämeren neuvoston agendalla. Olen toisaalta sitä mieltä, että ellei turvallisuuspoliittista keskustelua Pohjoismaiden neuvostossa ole mahdollista suunnata perinteisestä poikkeaviin, aikaisempaa rakentavampiin uomiin, on parempi, että neuvosto pysyttelee aikaisemmassa lähestymistavassaan, jolle on ollut ominaista turvallisuuspolitiikan pitäminen taka-alalla. Tämä on tehnyt mahdolliseksi pohjoismaisen neuvoston monessa suhteessa omaperäisen linjan, joka on vahvistanut yhteistyötä sotilasliittojen ja muiden jakolinjojen eri puolilla olevien valtioiden välillä.

Ed. O. O j a l a : Arvoisa puhemies! Eduskunnalla on tilaisuus kerran vuodessa käydä laajempaa keskustelua pohjoismaisesta yhteistyöstä siinä yhteydessä, kun käsittelemme Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomusta. Tietenkin on aina hyvä muistaa, että pohjoismainen yhteistyö on paljon laajempaa kuin voisi ajatella tämän toimintakertomuksen perusteella. Vakiintunut yhteistyö tapahtuu tietysti ministeritasolla Pohjoismaiden ministerineuvoston osalta ja sitten Pohjoismaiden neuvoston eli parlamentaarikkojen yhteistyönä. Se on myös vakiintunutta ministeritasolla ja tietenkin myös kansalaisjärjestöjen ja kansalaisten tasolla. Eli pohjoismaisella yhteistyöllä on monia ulottuvuuksia, jotka tietenkään kaikki eivät välttämättä tässä keskustelussa aina nouse riittävästi esille.

Arvoisa puhemies! Juuri kun nyt käsittelemme ulkoasiainvaliokunnan mietintöä asiasta, on tietenkin tärkeää muistaa myös se, että eduskunnalla ja eduskunnan valiokunnilla on ja tulisi olla mielestäni ehkä vielä vahvempi ote substanssiasioiden käsittelyyn siltä osin kuin ne liittyvät pohjoismaiseen yhteistyöhön. Tiedän, että esimerkiksi meilläkin eduskunnassa sivistysvaliokunta on hyvin aktiivinen myös näissä kysymyksissä, mutta ehkä useampi valiokunta voisi miettiä, miten ne asiat, jotka ovat pohjoismaisessa yhteistyössä esillä, vaikka ne eivät välttämättä ole hallituksen lakialoitteita tai vastaavia, tulisivat myös asiantuntijavaliokunnissa nykyistä vahvemmin esille. Viime vuonna suoritettiin eri Pohjoismaissa vertailuja siitä, miten nämä kysymykset on kytketty parlamenttien työskentelyyn. Kaikkien Pohjoismaiden osalta todettiin, että kehittämisen varaa vielä on.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja hyvin kattavasti selvitti niitä muutoksia, mitä pohjoismaisessa yhteistyössä viime vuoden osalta tapahtui. Viime keväänähän Reykjavikin kokouksen yhteydessä hyväksyttiin asiakirja "Pohjoismainen yhteistyö uuteen aikaan". Siinä juuri hyväksyttiin pohjoismaisen yhteistyön toimintakentäksi nämä kolme pilaria, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja totesi.

On kuitenkin tietysti ymmärrettävää, että kun organisaatiomuutoksesta ei ole vielä kulunut puoltakaan vuotta Pohjoismaiden neuvoston osalta, valiokuntatyössä vielä haetaan niitä muotoja, millä tavoin ja mihin asioihin me jatkossa keskitymme. Itse sanoinkin jo viime syksynä, kun muutoksesta päätettiin, että tämä vuosi tulee olemaan varmasti eräällä tavalla välivaihe tai muutosvuosi, ennen kuin oikeat toimintatavat löytyvät.

Siitä huolimatta voi sanoa, että kun ennen EU-kansanäänestyksiä jotkut suhtautuivat pohjoismaiseen yhteistyöhön varsin skeptisesti ja lukivat jo itse asiassa madonlukuja koko pohjoismaiselle yhteistyölle, niin kyllä EU-jäsenyyden myötä pohjoismainen yhteistyö on saanut uuden piristysruiskeen. Uusia haasteita ja yhteistyön tarvetta on, joskin on myös samanaikaisesti selvästi nähtävissä tai ainakin itse näen, että Pohjoismaiden yhteistyö EU-kysymyksissä voisi olla toki jos ei tiiviimpää, niin ainakin näyttävämpää tai aloitteellisempaa. Tuntuu siltä, että jopa Pohjoismaissa — Ruotsissa, Suomessa ja Tanskassa — jossain määrin arastellaan ns. pohjoismaista blokkia eli pelätään näkymistä EU:n piirissä pohjoismaisena blokkina. Tästä syystä ehkä emme profiloidu riittävästi asioissa yhteisesti. Toki juuri Eurooppa-konferenssi, mihin valiokunnan puheenjohtaja viittasi, oli hyvä osoitus siitä, että tarvitaan pohjoismaista debattia, laajaa parlamentaarista debattia myös näissä Eurooppa-kysymyksissä.

Kun valiokunnan puheenjohtaja myös viittasi tänä keväänä pidettyyn Vilnan kokoukseen huhtikuussa, siellä myös käynnistyi hyvin näyttävällä tavalla parlamentaarikkojen yhteistyö Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian parlamentaarisen yleiskokouksen välillä. Siellähän oli paikalla myös ministeritaso, joten se oli hyvä lähtölaukaus uudelle yhteistyölle.

Kuitenkin näkisin, että meidän suomalaistenkin kannalta on hyvä pitää mielessä, että nimenomaan yhteistyö Venäjän lähialueiden — Pietarin, Karjalan, Murmanskin jne. — kohdalla on myös samanlainen haaste uudelle lähialuevaliokunnalle Pohjoismaiden neuvostossa. Meillähän on se hyvä puoli, että ed. Sasi on lähialuevaliokunnan puheenjohtaja, joten tässä suhteessa tietysti meille suomalaisille lankeaa vielä erityinen vastuu siitä, että lähialueyhteistyö koko laajuudessaan käynnistyy hyvin.

Täytyy sanoa, että meidän on hyvä muistaa se, että kansallisesti on myös merkitystä sillä, kun pohjoismaisia kokouksia esimerkiksi Suomessa järjestetään. Me voimme olla ylpeitä siitä, että viime syksynä marraskuussa pidettiin neuvoston 47. istunto Suomessa Kuopiossa, siis suomenkielisellä maaperällä. (Ed. Kanerva: Ei vaan savolaisella!) — No savolaisella. Kyllä siellä puhuttiin suomea ja savoa ja myös kaikkia pohjoismaisia kieliä. — Se oli erittäin onnistunut kokous kaiken kaikkiaan. Kuopio oli erittäin hyvin suorit-

tanut järjestelyt ja tässä mielessä saatoimme olla ylpeitä heistä. Myös pohjoismainen yhteistyö näyttäytyi hyvin laajasti perinteisesti hyvin vahvalla suomenkielisellä alueella. Tällä on toki merkitystä, että yhteistyö ja sen käytännön toteutus tapahtuu myös muualla kuin Helsingissä tai ehkä niillä alueilla, jotka ovat vahvasti ruotsinkielisiä alueita; pohjoismainen yhteistyö on koko Suomen asia.

Mielenkiintoista onkin ollut havaita se, että myös Pohjoismaiden neuvoston piirissä suomen kielen käyttäminen on tullut ehkä jotenkin hyväksytymmäksi kuin aikaisemmin eli nyt myös suomea käytetään, koska se on yksi Pohjoismaiden neuvoston virallisia kieliä, rohkeammin suomalaisten puheissa. Ehkä me aikaisemmin vähän liikaa yritimme aina puhua ruotsia, vaikka se ei olisi niin hyvin onnistunutkaan. Nyt myös uskalletaan puhua siellä suomeksi. Se ei suinkaan tarkoita sitä, että vähättelisin ruotsin kielen taitoa, vaan käytetään myös omaa äidinkieltä, koska se useasti ilmaisuna on rikkaampi kuin vieras kieli.

Haluaisin tässä yhteydessä myös todeta sen, että pohjoismaisen yhteistyön tulevaisuus näyttää valoisalta, mutta ei voi tuudittautua siihen, että se on mitenkään itsestäänselvää. Pohjoismaisen yhteistyön määrärahoja on tänä vuonna ja ensi vuonna supistettu tai ollaan supistamassa jossain määrin. Mitään rajuja leikkauksia ei toki vielä tehty, mutta on myönnettävä se, että erityisesti ruotsalaiset ovat olleet hyvin tiukkoja budjetin suhteen ja haluaisivat selvästi karsia pohjoismaiseen yhteistyöhön varattuja määrärahoja. Tämä nyt näkyy muun muassa siinä, että eräitä pohjoismaisia laitoksia ollaan lakkauttamassa tai toimintoja uudelleenorganisoimassa. Osa supistuksista kohdistuu myös Suomeen.

Vaikka tietysti on syytä olla hyvin tarkka talouden suhteen, lähiaikoina olisi syytä saada varmuus siitä, mille tasolle pohjoismainen yhteistyö jatkossa asettautuu, ettei vaivihkaa ajeta pohjoismaista yhteistyötä alas kauniista puheista huolimatta. Mikäli resursseja ei ole, niin eihän yhteistyökään sitten toimi.

Halusin todeta, että noin 700 miljoonan Tanskan kruunun budjetilla pystytään toteuttamaan hyvin laajaa ja kattavaa pohjoismaista yhteistyötä, joka näkyy siis myös kansalaisten arjessa. Sitä tapahtuu kulttuurin sektorilla, sitä tapahtuu nuorison kohdalla opiskelijavaihtona ja hyvin monimuotoisesti eri yhteiskuntaelämän alueilla; ympäristökysymyksissä, sosiaalipolitiikan puolella jne. Eli varsin vähäisin satsauksin saadaan hyvin tärkeää ja laajaa yhteistyötä aikaiseksi ja sellaisia ratkaisuja ja päätöksiä, jotka itse asiassa ovat osa keskeistä pohjoismaista yhteiskuntamallia, joka on niin tunnettu maailmalla.

Lopuksi, arvoisa puhemies, toteaisin, että Suomihan on tänä vuonna Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajamaa ja tässä suhteessa tietysti Suomella tämän vuoden osalta on aivan erityinen vastuu siitä, että pohjoismainen yhteistyö saa edellytyksiä myös tulevaisuutta ajatellen. Viime vuosi oli siis hyvin pitkälti organisaatiopäätösten aikaa, tämä vuosi on niiden toteuttamisaikaa, mutta tämä vuosi on myös uuden hakemisen aikaa ja toivottavasti uudenmallinen yhteistyö nyt saa uomansa tämän vuoden aikana, joskin, kuten sanoin, kyllä tässä viivettä on ollut.

Ed. K a a r i l a h t i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan ed. Aaltosen puheenvuoron johdosta, jossa hän totesi, että pohjoismaisella yhteistyöllä on kehittymismahdollisuudet. Näin varmasti on. Kehittymismahdollisuus toteutuu eri tasoilla ja eri tahoilla.

Itse tässä vastauspuheenvuorossani haluaisin kiinnittää kuitenkin erityistä huomiota parlamentaarikkojen välisen yhteistyön kehittämiseen, jossa on välttämätöntä myös turvata Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan henkilökuntaresurssit, joita tässä talossa voimme käyttää jatkuvan yhteyden ylläpitämisessä. On välttämätöntä, että Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnalla on myös nykyiset virkamiehet käytettävissään, koska tämän talon muun toimen ohella yhteistyötä Pohjoismaiden parlamentaarikkojen välillä ei kehitetä.

Ed. H u r s k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. O. Ojala tuntui olevan kaikkinensa tyytyväinen Pohjoismaiden neuvoston toimintaan. Se on ihan hyvä, mutta kun ulkoasiainvaliokunta käsitteli Pohjoismaiden neuvoston kertomusta, niin valiokunta oli aika kriittinen, niin kuin ed. Aaltonen toi täällä esille. Ennen kaikkea me puutuimme nykyiseen valiokuntajakoon ja pohdimme pitääkö, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja toi esille, valiokuntajakoa ehkä tulevaisuudessa muuttaa, kun parin vuoden kuluttua on tarkasteltu, miten uusi organisaatio on toiminut.

Itse suhtaudun erittäin kriittisesti koko valiokuntajakoon. Olen Eurooppa-valiokunnan jäsen. Edellisessä Eurooppa-valiokunnan kokouksessa pohdittiin, mitkä asiakokonaisuudet, toi-

mintamuodot kuuluvat Eurooppa-valiokunnalle, ja valiokunnassa todettiin, etteivät toimintamuodot ole hahmottuneet eli, ei ole selvää, mitä me haluaisimme tehdä ja mitä meille kuuluu. Näin ollen todettiin, että periaatteessa kaikki asiat kuuluvat Eurooppa-valiokunnalle. Näin ei voi tietenkään olla, joten luulenpa, että organisaatiouudistus tehtiin ehkä liian nopeasti eikä pohdittu loppuun asti työnjakoa Pohjoismaiden neuvoston sisällä.

Toivon, että tulevaisuudessa tähän kiinnitetään huomiota, niin kuin puheenjohtaja Aaltonen totesi.

Ed. P r u s t i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokuntajakoon ja ed. O. Ojalan puheenvuoroon haluaisin vielä palata. Hän korosti nimenomaan lähialuevaliokunnan merkitystä ja suomalaista puheenjohtajaa, ed. Sasia siinä, mutta kun itse olen Pohjola-valiokunnassa, olen nyt jo huomannut sen, että tämä uusi valiokuntajako on aiheuttanut sen, että valiokunnat joutuvat perustamaan yhä uusia työryhmiä eri asiakokonaisuuksille ja tehtävä tulee laajenemaan ja laajenemaan. Tässä tullaan siihen tilanteeseen, niin kuin täällä on arvioitu, että jonkin aikarajan mukaan valiokuntien tehtäväjakoa joudutaan katsomaan uudestaan.

Tämä tarkoittaa myös sitä, että jakaantuminen yhä uusiin pieniin työryhmiin ja toimikuntiin vie rahaa, ja juuri kun on määrärahoja supistettu, se tarkoittaa myös täällä Suomen valtuuskunnan päässä, että matkustamiseen menee entistä enemmän rahaa. Halusin tämän raha-asian ottaa nyt esille vain siinä mielessä, että vaikka täällä eduskunnassa meillä ei kovin paljon puhuta pohjoismaisesta yhteistyöstä, toivoisi kuitenkin, että me suomalaiset arvostaisimme sitä työtä niin, että meillä myös omia resursseja ja arvostusta tähän löytyy. Itse pidän sitä erittäin tärkeänä työnä.

Ed. O. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sekä ed. Kaarilahti että ed. Prusti kiinnittivät huomiota minusta hyvin tärkeään asiaan, joka liittyy siihen, että jatkossakin Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnalla ja parlamentaarikkoedustajilla tulee olla riittävästi resursseja osallistua tähän yhteistyöhön ja että meillä myös jatkossa on oltava kaikki työvoima, jota tarvitsemme välttämättä voidaksemme hoitaa tätä tehtävää. Minusta nämä ovat hyvin tärkeitä asioita nostaa tässä esille. Eduskunnan kansainvälisten asioiden organisaatiotahan ollaan nyt uudelleenjärjestämässä ja tässä yhteydessä on ainakin ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä kyetty kyllä mielestäni hyvin turvaamaan se, että jatkossakin pohjoismaiseen yhteistyöhön varataan riittävästi resursseja.

Nyt on vain tietenkin huolehdittava siitä, että se myös käytännössä tapahtuu ja että se näkyy myös niissä päätöksissä, mitä kansliatoimikunta ja muut tekevät. Ainakin ulkoasiainvaliokunnan mietintö tältä osin oli mielestäni hyvä.

Kun ed. Hurskainen kiinnitti huomiota ulkoasiainvaliokunnan kriittisyyteen, joka koskee valiokuntajärjestelmää, mikä luotiin nyt Pohjoismaiden neuvostoon, niin ed. Hurskainen tietää, kun istuimme vierekkäin ulkoasiainvaliokunnassa, että minä olen ollut aivan samaa mieltä kuin ulkoasiainvaliokunta. En nyt vain enää halunnut täällä kovin paljon palata siihen vanhaan asiaan, kun itsekin vastustin tätä mielestäni epäonnistunutta valiokuntajakoa, joka tehtiin. Ajattelin, että kun virheet on tehty, nyt täytyy katsoa vähän aikaa, miten niiden kanssa edetään, ja koetetaan sopeutua siihen tilanteeseen. Jos löydämme hyvät toimintamuodot, niin hyvä on, jollemme, niin minustakin pitää kriittisesti parin vuoden kuluttua tarkastella, olisiko vanha jako ollut kuitenkin parempi.

Ministeri N o r r b a c k : Arvoisa puhemies! Valiokuntajakohan on seurausta siitä, että koko toiminta on uudistettu ja pohjoismainen yhteistyö on laajennettu kahdelle uudelle alalle. Voidaan puhua kolmesta pilarista pohjoismaisessa yhteistyössä nyt tällä hetkellä, EU-yhteistyöstä, perinteisestä pohjoismaisesta yhteistyöstä ja lähialueyhteistyöstä. On kansanedustajien asia, miten valiokuntajako on hoidettu ja toimii, mutta voi olla hyvä, että muutaman vuoden päästä katsotaan uudelleen, onko jako hyvä ja toimiva.

Toivon kuitenkin, että nyt, kun organisaatiouudistus on viety lävitse, pohditaan, mitä voidaan tehdä. Siinä on aivan riittävästi tehtäviä. Jos katsoo EU-pilarin toimintaa, me tarvitsemme parempaa koordinointia Pohjoismaiden välillä silloin, kun EU rupeaa suunnittelemaan uusia määräyksiä ja ohjeita. Me tarvitsemme sitä myös jälkeenpäin, kun implementoidaan, toteutetaan kansallisella tasolla ohjeita, jotka tulevat EU:sta. Tässä mielessä tarvitaan ainakin hallitusten välillä parempaa yhteistyötä, ja tähän pyritään myös määrätietoisesti.

Perinteinen yhteistyö toimii hyvin. Sanoisin, että sen jälkeen, kun painopiste vielä selkeämmin on siirretty tutkimuksen, koulutuksen ja kulttuu-

rin puolelle, seurauksena tästä oikeastaan eräät alat ovat kärsineet ja saaneet liian vähän resursseja. Tätä joudutaan vielä pohtimaan, onko järkevää, että eräät alat jäävät kokonaan pohjoismaisen yhteistyön ulkopuolelle, saavatko kaikki alat nyt riittävästi resursseja vai onko niin, että jokin ala on ylimitoitettu resurssien osalta.

Lähialueyhteistyössä parlamenttien välillä on tietenkin tärkeää, että kerrotaan, miten parlamentarismi ja demokratia toimii meillä ja että kehitetään yhteistyötä Baltian maiden puolueiden kanssa. Se on minusta omiaan vauhdittamaan demokraattista kehitystä lähialueilla ja se on äärettömän tärkeätä. Ei voi olla niin, että niissä kontakteissa tehdään päätöksiä, mutta se on tapa kuitenkin luoda kontakteja, jotka ovat erittäin tärkeitä.

Lopuksi muutama sana resursseista. Ruotsihan on ...

P u h e m i e s (koputtaa): Ministeri Norrback, saanko vaivata puhujakorokkeelle. Kaksi minuuttia on kulunut.

P u h u j a (korokkeelta): Ruotsin hallitus on esittänyt vähemmän resursseja pohjoismaiseen yhteistyöhön, enkä periaatteessa näe huonona sitä, että antamalla hieman vähemmän resursseja pakotetaan tarkistamaan, ovatko toiminnot järkeviä vai ei. Siinä on aika hyvin myös minusta onnistuttu, kun on jouduttu katsomaan instituutioita ja kehittämään niitä. Se kohta, mihin ulkoasiainvaliokunta kiinnittää huomiota myös, on tärkeä, että ei saa olla suuria eroja siinä, mitä puhutaan pohjoismaisesta yhteistyöstä ja mitä resurssoidaan siihen. Tässä pitää olla sopusointua paremmin kuin tähän saakka, varsinkin jos joudutaan käyttämään vielä niukemmin rerusseja kuin mitä tähän saakka on käytetty.

Sedan några kommentarer med anledning av rdm. Aaltonens kommentar om den säkerhetspolitiska utrikespolitiska diskussionen. Det är bara sex år sedan man från finländsk sida försökte undvika all säkerhets- och utrikespolitisk debatt på Nordiska rådets möten. Sedan dess har utrikes- och säkerhetspolitiken varit en mycket synlig punkt på dagordningen varenda gång Nordiska rådet, åtminstone nästan varenda gång Nordiska rådet har sammanträtt, så här har det skett en alldeles radikal förändring under de fem senaste åren där utrikes- och säkerhetspolitiken har diskuterats mycket öppet, mycket ingående och det här tycker jag är ett hälsotecken. Det här är en följd av den avspänning vi har sett i Europa, där de nordiska länderna har använt sig av möjligheten till en gemensam diskussion om vad vi kan göra för att öka säkerheten i de norra delarna av Europa. Jag tycker att det är viktigt att den här dialogen kan fortsätta på ett nordiskt plan och jag skulle också gärna se att utrikesministrarnas och egentligen också försvarsministrarnas samarbete mera skulle integreras i det nordiska samarbetet. Av historiska orsaker har de här två ministrarnas grupper varit fristående från nordiska ministerrådets samarbete. Jag tycker att det finns möjlighet att integrera dem klarare ännu, eftersom läget har förändrats. Jag har varit nordisk samarbetsminister i fem år och generellt sett tycker jag man kan säga att det politiska intresset i dag är större än vad det var för fem år sedan när jag fick det här uppdraget första gången. Det beror på två orsaker.

Den ena är att Danmark då var det enda nordiska landet som var med i EU medan de andra var utanför och Danmark var ganska försiktigt på den tiden i det nordiska samarbetet. I dag när Sverige och Finland också är med i EU så har Danmark ett betydligt större intresse av det nordiska samarbetet.

Den andra orsaken är att Island och Norge är utanför EU, vilket betyder att för dem spelar det nordiska samarbetet en mycket viktig roll och en ännu viktigare roll i det internationella samarbetet än tidigare. För dem är det viktigt att det nordiska samarbetet kan bibehållas i FN och andra internationella organ och jag tycker att där det är möjligt skall vi också upprätthålla och utveckla samarbetet.

Generellt sett tycker jag att det nordiska samarbetet utnyttjas ganska väl men det finns klara möjligheter att utnyttja det mera. Det är definitivt i vårt intresse att den resurs det nordiska samarbetet utgör används mera, i synnerhet när det gäller EU-frågor, men också när det gäller närregionsamarbete och i synnerhet när det gäller samarbetet mellan regeringarna.

Ed. H u r s k a i n e n : Arvoisa puhemies! En voi olla samaa mieltä kuin ministeri Norrback, kun hän sanoi, että nyt on organisaatiouudistus tehty ja on valiokuntien asia mitä ne tekevät.

Itse olisin nähnyt järkevämmäksi sen, että ensin olisi päätetty tavoite, mitä haluamme, ja sen jälkeen olisi vasta päätetty menetelmistä ja organisaatiosta. Minun mielestäni, kun olen Pohjoismaiden neuvoston toimintaa seurannut, toimittiin väärässä järjestyksessä eli ensin tehtiin orga-

nisaatiouudistus ja sen jälkeen alettiin harkita, mitä oikeastaan haluamme. Näin ollen suhtaudun edelleen kriittisesti niin kuin ulkoasiainvaliokunta. Toivon, että tähän asiaan palataan mahdollisimman pian ja pohditaan mitä haluamme ja sen jälkeen vasta etsimme menetelmiä miten pääsemme tavoitteeseemme.

Ministeri N o r r b a c k : Arvoisa puhemies! Ei ole pakko olla kanssani samaa mieltä, ja sen lisäksi ed. Hurskainen on väärässä. Nimittäin ensin päätettiin siitä, että pohjoismaista yhteistyötä harjoitetaan kolmella alueella, EU-kysymyksissä, perinteisessä yhteistyössä ja lähialueyhteistyössä, ja sen jälkeen kansanedustajat päättivät perustaa kolme valiokuntaa. Jos nyt ed. Hurskainen huomaa, että hän on tehnyt väärän päätöksen, niin se on minusta hänen asiansa eikä se hallituksille kuulu. Kansanedustajat tekevät ne muutokset, jotka haluavat omaan organisaatioonsa.

Minä olen peräänkuuluttanut sitä, että ei keskusteltaisi niin innokkaasti organisaatioista enää, vaan toiminnasta ja mitä pitää tehdä. Se olisi minusta tärkeätä, ja sitä olen yrittänyt peräänkuuluttaa.

Ed. O. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ihan samaa mieltä ministeri Norrbackin kanssa siitä, että nyt pitää keskittyä siihen, miten toimitaan. Olen samaa mieltä, että nyt on organisaatiouudistus tehty, oli se hyvä tai paha, se aikanaan täytyy katsoa, mutta nyt pitää saada toimintaa aikaiseksi. Tärkeää on se, että puheet, teot ja resursointi ovat sopusoinnussa keskenään.

Tässä välillä on sellainen mieliala, että uudistuksia tehdään vähän niin kuin uudistuksen vuoksi. Kyllä minusta oli kovin valitettavaa, että päätettiin esimerkiksi, että Nordisk Kontakt -lehti loppuu puolen vuoden vaiheilla ja sitten mietitään mitä tehdään, mitä tulee tilalle ensi vuonna. Tässä mielessä nyt onneksi näyttää siltä, että on laaja poliittinen yhteisymmärrys Pohjoismaiden neuvoston osalta siitä, että tarvitaan uusi julkaisu Nordisk Kontakt -lehden tilalle. Sen muoto ratkeaa lähiaikoina, mutta havaittiin hyvin nopeasti, että Pohjoismaiden parlamentaarikot, virkamiehet ja kansalaiset eivät pärjää ilman debattifoorumia, uutisfaksit ja mitkään sellaiset eivät ole riittäviä, vaikka niitäkin tarvitaan. Tarvitaan tällainen selvä poliittinen debattifoorumi lehden muodossa, ja toivottavasti se järjestyy.

Olen myös iloinen siitä, kun ministeri Norrback sanoi, että tarvitaan parempaa pohjoismaista yhteistyötä silloin, kun EU:ssa lähdetään suunnittelemaan esimerkiksi joitakin uusia linjauksia. Olen ihan samaa mieltä, siitä pitäisi debattia käydä, samoin jälkikäteen. Ei tärkeintä ole se, puhuvatko kaikki Pohjoismaat samassa rintamassa kun jotakin päätöstä tehdään, vaan nimenomaan, että ollaan riittävän ajoissa liikkeellä ja myös arvioidaan yhdessä seuraamuksia ja sitä, miten voidaan toteuttaa tiettyjä ratkaisuja. Tässä suhteessa toivoisin todella, että Pohjoismaat olisivat paljon aktiivisempia.

Vielä sen verran sanoisin organisaatiomuutoksesta, että minusta on Pohjoismaiden neuvoston asia arvioida tämä valiokuntajako eikä se kuulu ministerineuvostolle. Se on meidän käsissämme.

Ed. S a s i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Hurskainen antoi kyllä väärän käsityksen siitä, millä tavalla organisaatiouudistuksessa edettiin.

Kyllä ensin katsottiin, mitä tässä historiallisessa tilanteessa Pohjoismaiden neuvoston pitää tehdä. Todettiin, että meillä on kaksi uutta toiminta-aluetta, toinen on EU-yhteistyö ja toinen lähialueyhteistyö. Sen jälkeen todettiin, että näitä varten tarvitaan resursseja, ja tämän jälkeen mietittiin, millä tavoin organisaatio sopeutuu uusiin olosuhteisiin. Tästä tavoitteenasettelusta ja uuden tilanteen välttämättömyydestä päädyttiin siihen, että meillä on kolme valiokuntaa, yksi kutakin päätoimialaa varten. Myös tärkeää on se, että kullakin toimialalla kukin valiokunta laatii sellaisen tavoiteohjelman, että alunperin asetettuja tavoitteita mahdollisimman tehokkaasti voidaan toteuttaa.

Ed. O. Ojala viittasi Nordisk Kontakt -lehteen. Tältä osin täytyy todeta, että siltä osin tehtiin aikoinaan päätös lakkauttamisesta. Yksi syy oli se, että Nordisk kontakt informaatiosisällöltään on onnettoman vanha. Kun voimme lukea pohjoismaisia lehtiä, niin saman tiedon saaminen Nordisk Kontaktin kautta kuukautta myöhemmin ei välttämättä sellaisenaan vastaa tämän päivän tiedon tarvetta. Todettiin, että on välttämätöntä saada välittömästi tietoja tärkeimmistä poliittisista tapahtumista eri maissa ja erilaisia dokumentteja, ja tältä pohjalta on syntynyt ajatus siitä, että tiedon kulku täytyy toisella tavalla hoitaa. Mielestäni Internet on tässä suhteessa erittäin hyödyllinen ja käyttökelpoinen, ja toivon, että keskityttäisiin entistä enemmän siihen,

millä tavalla voidaan sähköisesti tietoa muista Pohjoismaista saada.

Ed. H u r s k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaisin ministeri Norrbackille ja ed. Sasille.

On totta, että EU-asiat on yksi kokonaisuus, mutta kun organisaatiouudistus tehtiin, niin ei pohdittu sitä, miten EU-asiat kuuluvat Pohjoismaiden neuvostolle. Ministeri Norrback puheenvuorossaan toi esille sen, että Pohjoismaista esimerkiksi Islanti ja Norja eivät kuulu EU:hun. Kuitenkin ne ovat Eurooppa-valiokunnan jäseniä. Näin ollen edellisessä valiokunnan kokouksessa jouduttiin todella tilanteeseen, jossa huomasimme, että itse asiassa kaikki asiat kuuluvat meille, jos niin päätämme. Eli todellisuudessa tehtiin juuri niin, niin kuin minä sanoin, ensin ratkaistiin organisaatio ja nyt pohditaan, mitä käsittelemme valiokunnassa. EU-asiat on kokonaisuus. Missään vaiheessa ei pohdittu, mikä on valiokunnan tehtäväalue EU-asioissa.

Ministeri N o r r b a c k : Arvoisa puhemies! Valiokunnat ovat olemassa. Jos kansanedustajat haluavat keskustella siitä, miten ne ovat syntyneet, ei minulla ole mitään syytä siihen puuttua. Mutta minä olen ed. O. Ojalan kanssa sataprosenttisesti samaa mieltä kaikissa asioissa, joista hän puhui, eli näin asiat ovat.

Minä pyysin puheenvuoron sen johdosta, että ed. Hurskainen sanoi, että Norja ja Islanti ovat EU:n ulkopuolella. Se on totta. Mutta heillä on Eta-sopimus, joka velvoittaa heidät noudattamaan lähes 90-prosenttisesti EU:n määräyksiä. On siis heidänkin intressissään, että puhutaan Eurooppa-politiikasta laajemmin. Se ei vielä ole mikään ongelma.

Toinen asia on se, että minä voin ymmärtää, että kansanedustajien kesken perinteisen pohjoismaisen yhteistyön laaja-alaisuus aiheuttaa ongelmia, miten asioita hoidetaan, mutta uusissa pilareissa yhteistyö etsii edelleen tietenkin muotojaan. Mutta korostan vielä, että on tärkeintä nyt, että puhutaan sisällöstä ja siitä, mihin pyritään, enemmänkin kuin siitä, miten onnistunut tai epäonnistunut valiokuntauudistus mahdollisesti on.

Ed. O. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä haluan myös ihan samoin kuin ministeri Norrback korostaa, että minä myönnän, että organisaatiouudistus sinänsä on houkutteleva. Me olemme nyt täälläkin puhuneet siitä pääosan ajasta, ja se on vähän huono asia, koska pitää päästä toimintaan. Mutta valitettavasti, ennen kuin nyt Pohjoismaiden neuvoston sihteeristö on siirtynyt Kööpenhaminaan ja toteutuu se osa muutosta, jolloin sekä ministerineuvoston sihteeristö että neuvoston sihteeristö ovat samoissa tiloissa, ja saadaan hyötyä, menee aikaa, ennen kuin tämä toiminta lähtee liikkeelle.

Nyt meidän pitäisi todella miettiä, mikä on pääpainoalue perinteisessä pohjoismaisessa yhteistyössä esimerkiksi kulttuurin alalla, mitä on sosiaalipolitiikan alalla, mitä pitää tehdä nuorison esimerkiksi kesätyöpaikkojen vaihdon ja muun osalta, eli mennä niihin asioihin ja unohtaa nyt nämä organisaatiot. Minusta näiden eri organisaatioiden pitää kyetä paremmin yhteistyöhön, jotta me pääsemme näihin asioihin. Minä luulen, että kansalaisia ei kovin kauan kiinnosta se, minkälainen organisaatio tässä yhteistyössä on, vaan se, mitä hyötyä siitä on, miten me toteutamme, ettemme hukkaa mitään niistä asioista, jotka ovat tärkeitä ihmisten kannalta.

Se on totta, että tuli kaksi uutta aluetta tavallaan ja siinä tulee ristikkäisyyksiä. Jos me puhumme Baltian maiden kanssa yhteistyöstä, se on joissakin asioissa yhteistyötä. Jos se on kulttuuriyhteistyötä esimerkiksi Viron kanssa joissakin asioissa, silloin täytyy hyödyntää Pohjola-valiokunnasta sitä asiantuntemusta, joka liittyy kulttuurin puolelle. Täytyy löytää vain oikeat toimintamuodot. Ei se mahdotonta ole uudessakaan organisaatiossa. Mutta myönnän, että totutusta uuteen meneminen on aina vähän hankalaa. Mutta tärkein on nyt, että me todella tekisimme jotakin emmekä puhuisi enää organisaatiosta.

Ed. L ö v : Värderade talman, arvoisa puhemies! "Nordiskt samarbete i en ny tid" hette rapporten för omorganisering av Nordiska rådets arbetsformer. Vi lever verkligen i en ny tid. I och med att Finland och Sverige följde Danmark in i EU kom de nordiska länderna och samarbetet in i ett nytt skede. Europayran under 1995 minskade tydligt på intresset för det traditionella nordiska samarbetet. Skötseln av europapolitiken får inte i blindo föras utan samråd med våra nordiska grannländer.

Våra gemensamma värderingar och samarbetstradition är en styrka både i Norden, närområdena och i hela Europa. Den samlade kunskap och erfarenhet som byggts upp inom ramarna för den nordiska välfärdsmodellen är en styrka för Europas utveckling. En social nedrustning för

bättre konkurrenssituation är ett kortsiktigt synsätt som kommit fram. Det skulle bli många offer i framtiden. I stället bör de nordiska länderna göra gemensamma ansträngningar för att uppmuntra Europas alla stater till solidaritet mot alla befolkningsgrupper. Det här är en policy som anammats av Nordiska rådet och denna policy bör bäras fram av alla våra EU-medarbetare. Med en gemensam nordisk satsning och uppföljning kan vi motverka den sociala dumpningen i Europa.

Miljöproblemen och migrationsproblemen i våra närområden är av sådan kaliber att utan gemensamt nordiskt stöd och åtgärder kommer vår falskt säkra tillvaro att undergrävas. Hundratusentals flyktingar väntar utanför baltiska staternas gränser på väg via Baltikum till Norden. Endast med en upprustning av baltiska staternas flyktingmottagning enligt nordiskt modell kan flyktingarnas livskvalitet förbättras och vår flyktingvård utvecklas behärskat.

Östersjön är ett hav hotat av nedsmutsning. Kärnkraften i S:t Petersburgsregionen är osäker. Svavelutsläppen på Kola halvön är enorma. Personbilstrafiken i Mellan-Europa och Norden bara ökar. Det här är miljöproblem som måste tacklas med gemensamt nordiskt samvete.

Jag har här pekat endast på vissa delar i det nordiska samarbetet, både inom och utanför Nordiska rådet. Det kulturella utbytet och stimulansen för bättre livskvalitet inom de nordiska institutionerna är inte att förglömma. De har redan etablerade anor.

Utvärderingen, nordisk nytte som den hette, av institutionerna höll på att få en alltför nationalekonomisk framtoning. Utbyte av erfarenheter och utveckling på mjuka områden såsom kultur, språk, omsorg osv. ger inte ekonomisk vinning på kort sikt, men väl livskvalitet och samhällsnytta i längre perspektiv.

Tack och lov blev omorganiserings- och saneringsprocessen i slutändan skonsam och måste anses som motiverad med tanke på de möjligheter som minskade resurser innebär.

Gemensamt nordiskt agerande i en föränderlig omvärld är alltså viktigt. Detta gemensamma agerande danas i en kommunikationsmiljö med skandinaviska språk som huvudspråk. Det är berikande att det finska språket börjat höras mera i Nordiska rådet. Det bara utvecklar den nordiska identiteten.

En del av vår globala styrka blir dock större om språket i den gemensamma nordiska beredningsprocessen, svenskan, kan hållas levande också såsom språk i Finland. Jag hoppas att det här också beaktas i vår diskussion om undervisningsspråket i Finland. Svenskan är också en del av europaspråken och det är dess styrka.

On hyvä, että suomen kieltä kuullaan enemmän Pohjoismaiden neuvostossa, se vain kehittää pohjoismaista identiteettiä. Globaalinen voimamme paranee, jos suomalaiset kuitenkin enemmän voivat käyttää ruotsin kieltä Pohjoismaiden yhteisessä valmistelutyössä. Ruotsin kieli on täten tärkeä kieli myös Eurooppa-yhteistyössä. Toivon, että tämä tosiseikka voidaan ottaa huomioon ajankohtaisessa kielikeskustelussa.

Vielä yhteen asiaan haluan kiinnittää huomiota. Jotta parlamentaarikot voisivat toimia tehokkaasti pohjoismaisessa yhteistyössä, tarvitsemme toimivan ja osaavan sihteeristön. Nyt, kun Pohjoismaiden neuvoston sihteeristö yhdistetään kansainvälisen sihteeristön kanssa, on erittäin tärkeää, että riittävä autonomia taataan Pohjoismaiden neuvoston sihteeristölle omien budjettivarojen ja kielitaitoisen henkilökunnan muodossa. Näin on valmistelevassa työssä ja asiaan liittyvässä mietinnössä todettu, ja toivottavasti voidaan luottaa lupauksiin loppuun asti.

På hemmaplan har en arbetsgrupp dragit upp riktlinjerna för en sammanslagning av Nordiska rådets sekretariat med internationella byrån i riksdagen. Angående det här så har Svenska riksdagsgruppen uttalat sig och man krävde härvid att Nordiska rådets ställning tryggas om en omorganisering sker så att den inte leder till en sämre finländsk beredskap att delta i nordiskt samarbete. De nordiska funktionerna måste garanteras tillräcklig autonomi och resurser samtidigt som det behövs flera tjänsteinnehavare som fullständigt behärskar också skandinaviska språk utöver större EU-språk för att den nordiska verksamheten inte de facto skall bli en förlorare.

Angående utskottsindelningen i Nordiska rådet så hör jag också till dem, som kritiskt ser på nuvarande indelning i geografisk och pelargrund. Jag tror att sakkunskap skulle ha varit bättre för effektiviteten men det här får alltså en kommande utvärdering visa. Det är bra att utrikesutskottet har tagit en måttligt kritisk ställning till den här indelningen.

Värderade talman! De nordiska ländernas talmän, statsministrar, samarbetsministrar och övriga berörda ministrar har med sitt intresse och agerande föredömligt gett tyngd åt Nordiska rådets arbete. Jag hoppas på en fortsättning på

denna goda utveckling och att det gemensamt nordiska intresserar allt flera parlamentariker.

Ed. Mönkäre merkitään läsnä olevaksi.

Ed. S a s i : Arvoisa puhemies! Haluan todeta, että Pohjoismaiden neuvoston tavoitteiston ja organisaation uudistaminen on ollut erittäin myönteistä neuvoston toiminnalle. Se on saanut selvästi liikettä toimintoihin ja myös uutta vireyttä. Voi sanoa, että myös neuvoston työssä henki tänä päivänä on varsin positiivinen.

Ulkoasiainvaliokunta on ottanut kantaa, että kahden kolmen vuoden kuluttua tulisi organisaatiouudistusta arvioida, ja se on tarkoituksenmukaista, koska organisaatiota ja sen tarkoituksenmukaisuutta aina täytyy aika ajoin katsoa. Haluan korostaa, että tavoitteena missään tapauksessa ei saa olla enää paluu vanhaan vaan täytyy muistaa neuvoston uudet tehtävät lähialueyhteistyössä ja myös EU:ssa.

Mitä tulee Eurooppa-yhteistyöhön Pohjoismaiden välillä, haluan todeta, että valitettavasti yhteistyö ei riittävän hyvin tänä päivänä toimi. Siihen on ehkä kaksi syytä. Ruotsalaiset ehkä usein haikailevat menneitä suuruuden aikoja, ja meillä suomalaisilla ehkä ulkopoliittinen perintö painaa siinä suhteessa, että haluamme olla vanavedessä mukana jossakin määrin ehkä hieman ilman omaakin tahtoa. Tässä suhteessa haluaisin toivoa, että yhteistyö Pohjoismaiden kesken toimisi paremmin. Ministerit ovat katsoneet tarpeelliseksi, että he yhteisessä kokouksessa ottavat aina EU-kysymykset esille. Se on myönteistä, ja tärkeätä on myös se, että pohjoismaisten Eurooppa-valiokuntien ja myös muiden kansanedustajien keskinen yhteistyö EU-kysymyksissä saadaan riittävän vireäksi ja myös riittävän tavoitteelliseksi.

Mitä tulee lähialueyhteistyöhön, tältä osin voidaan todeta, että Itämeri on kaikkein tärkein. Ongelma tällä alueella on se, että meillä on monia osanottajia Itämeri-yhteistyössä, muun muassa EU:ssa kaikki unionin elimet ovat kiinnostuneita Itämeri-yhteistyöstä. Se on sinänsä oikein hyvä, mutta tärkeätä on, että saadaan riittävä koordinaatio Itämeri-yhteistyöhön. Tältä osin, jos ajatellaan, että sekä Suomella että Ruotsilla on EU:ssa hyvin keskeinen vastuu Itämeri-yhteistyön kehittämisestä, pidän luonnollisena sitä, että Pohjoismaiden neuvostolla on koordinointitehtävä, jota Pohjoismaiden ministerineuvosto onkin alkanut harjoittaa, ja parlamentaarikkojen puolella lähialuevaliokunnan tehtäviin tämä tulee keskeisesti kuulumaan.

Ed. J. A n d e r s s o n : Arvoisa puhemies, ärade talman! Här talas om Europakonferensen, som vi hade i Köpenhamn och som var mycket lyckad på många sätt och vis. Men en sak skämdes jag över i Köpenhamn och det var Erkki Liikanens anförande, där han sade att det inte ligger i Finlands intresse att ha gemensamt samarbete med andra nordiska länder inom EU och att vi har större nytta av att vara ensamma. Då skämdes jag, för jag tycker att vi verkligen har gemensamma mål inom EU i de nordiska länderna och det inom socialpolitik, miljöpolitik och konsumtionsfrågor. För att vi skall kunna ha detta samarbete är det viktigt att vi har ett funktionsdugligt sekretariat, som kan stöda och hjälpa oss att förena våra krafter och det tycker jag att vi för tillfället har, men jag är rädd att det kommer att hända omvandlingar, som kommer att försämra läget om man vattnar ur hela systemet och flyttar över resurser till EU och inte till nordiskt samarbete.

Jag är helt överens med rdm. Outi Ojala om allt hon sagt om den nya, ändrade organisationen, men jag är inte nöjd med den nya utskottsindelningen. Jag sitter själv i nordiska utskottet och jag är inte övertygad om att vi ens själva vet vad vi egentligen har på agendan.

Arvoisa puhemies! Olen varma, että pohjoismainen yhteistyö on paras tapamme lisätä vaikutusvaltaamme EU:ssa niin ympäristö-, kuluttajakuin sosiaalipolitiikan asioissakin. Toivottavasti meidänkin ministerimme uskaltavat pää pystyssä seistä pohjoismaisessa rintamassa, vaikka usein on paljon helpompaa olla hiljaa ja toivoa, että isot pojat tykkäävät meistä.

Yhteistyö edellyttää toimintakykyistä sihteeristöä. Sitä ei pidä nyt unohtaa, kun päätämme resurssien jakamisesta.

Ed. B r e m e r : Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Arvoisa ed. Aittoniemi! (Ed. Aittoniemi: Tack så mycket!) Jos pohjoismainen yhteistyö takeltelee, Suomen kannattaa olla siinä primus motorina. — Primus motor ei tarkoita kotikeitintä eikä sen moottoria, ed. Aittoniemi. — Suomella on varmasti eniten voitettavaa tällaisessa yhteistyössä, jossa Suomi voi sitoutua mukaan yhteistyöhön Euroopan rikkaan kulman

kanssa. Olen kovin monta kertaa kuullut sellaisilta teollisuusjohtajilta Euroopassa kuin Reunault-yhtymän Calvelta tai Fiatin Angellilta, että Pohjoismaat on Euroopan rikas kulma ja sinne kannattaa aina sijoittaa, sinne kannattaa aina satsata.

Suomi yksin ei ole Pohjoismaissa mitään. Suomi yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa edustaa erittäin merkittävää voimaa Euroopassa.

Kiinnitin huomiota ed. Aittoniemen välihuutoon, että ruotsin kielellä ei ole Euroopassa mitään merkitystä. Se johtuu siitä, että ed. Aittoniemellä ei ole kokemusta siitä, miten suomalainen voi sanella pelin säännöt koko muulle Euroopalle. Minulla sellaista kokemusta on ja voin kertoa, millä tavalla se tapahtuu. Se tapahtuu sillä tavalla, että suomalainen onnistuu ajamaan läpi oman mielipiteensä pohjoismaisessa yhteistyössä sillä tavalla, että siitä tulee Pohjoismaiden yhteinen mielipide.

Kun Euroopassa keskustellaan monikansallisissa pöydissä asioista, käy perin usein sillä tavalla, että saksalainen ei tahdo ymmärtää ranskalaisen mielipidettä. Ranskalainen ei millään ymmärrä englantilaisen mielipidettä. Englantilainen ylipäätään ei ilman muuta hyväksy kenenkään muun eurooppalaisen mielipidettä. Sveitsiläisten mielestä heitä etelämpänä olevat eurooppalaiset ovat laiskoja latinoja jne. Siellä on lukuisten eri kulttuurien ristiriita. Usein neuvottelupöydässä käy sillä tavalla, että lopulta, kun ei päästä yhteisymmärrykseen, käännytään pöydässä ympäri ja kysytään, mitä mieltä se viikinkimafia on asioista. Tiedetään, että Pohjoismaiden on helppo päästä yhteisymmärrykseen keskenään ja tiedetään myöskin, että Pohjoismaat edustavat koulutuksellisesti ja myöskin elintasollisesti, taloudellisesti korkeaa tasoa ja ollaan valmiita kuuntelemaan Pohjoismaiden yhteistä mielipidettä. Jos silloin suomalainen on onnistunut ajamaan oman mielipiteensä läpi pohjoismaiseksi mielipiteeksi, olen kerta toisen jälkeen, kymmeniä, kenties satoja kertoja parinkymmenen vuoden aikana nähnyt, kuinka suomalaisen mielipide lopulta voi sanella säännöt koko muulle Euroopalle. Mutta se tapahtuu Pohjoismaiden kautta ja muiden Pohjoismaiden voimalla.

Suomalainen ei onnistu lyömään läpi omia mielipiteitään Pohjoismaissa, jollei hän puhu samaa kieltä. On mahdotonta, sanoisin, suomen kielellä saada muita kollegojaan hyväksymään mielipiteitä, jos puhut suomea. Englanniksikin on perin vaikeaa saada omaa mielipidettään läpi. Sen takia on pelkästään käytännöllistä puhua sen verran ruotsia, että pystyy vakuuttamaan omat kollegansa Pohjoismaissa siitä, että oma mielipide, suomalainen mielipide, on paras.

Tällä tavalla se käy, ed. Aittoniemi. Tällä perusteella minä toivon, että jos pohjoismainen yhteistyö ei ota luonnistuakseen, ei lähde käyntiin, toivon, että Suomi näkee kovin paljon vaivaa siinä. Suomella on todella eniten voitettavana pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ensinnäkin olen tyytyväinen, että suuresti kunnioittamani ed. Bremer parin kolmeen kertaan muisti minua puheenvuorossaan. Siihen on kyllä hyvin lyhyt vastaus. Ed. Bremer totesi, että ruotsin kielellä on eurooppalaista ja kansainvälistä merkitystä. Vastasin hänelle heti paikaltani: Ei mitään sellaista. Sillä on toki merkitystä pohjoismaisessa yhteistyössä ja keskinäisissä keskusteluissa Pohjoismaissa. Mutta kun me muodostamme täällä Pohjoismaissa yhteisen mielipiteen, mitä ed. Bremer sanoi, me menemme ja esitämme sen Euroopassa englanniksi, saksaksi tai ranskaksi, emme ruotsin kiellä. Näin ollen tämä osoittaa sitä, että ruotsin kielellä ei ole mitään merkitystä Skandinavian ulkopuolella. Minä en vähättele sitä, mutta sillä ei ole mitään merkitystä kansainvälisesti tai eurooppalaisesti. Näin se on, ed. Bremer, valitettavasti.

Ed. O. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä kuin ed. Bremer siitä, että skandinaaviskalla on suuri merkitys pohjoismaisessa yhteistyössä juuri sen takia, että se helpottaa monella tavalla yhteisten kantojen luomista. Kaikessa kanssakäymisessä on tietysti virallisen osuuden lisäksi myöskin vapaamuotoista yhdessäoloa ja keskustelua. Sitä kautta henkilökohtaisen tuntemisen merkitys on myös suuri, kun ratkaisuihin pyritään.

Ed. Aittoniemi tapansa mukaan kovasti vähättelee skandinaaviskan merkitystä ja näkee, että Suomi pärjäisi aivan hyvin, vaikka emme ruotsia osaisikaan. Olen hänen kanssaan täysin eri mieltä. Kyllä se vain niin on, ed. Aittoniemi, että Pohjoismaissa, joissa kussakin on oma kieli, on joka tapauksessa skandinaaviskan osalta huomattavasti laajempi kaikupohja kuin suomen kielellä, kun katsoo väestöpohjaa jo pelkästään, olematta millään tavalla huonolla itsetunnolla varustettu suomalainen.

Eli kyllä olen ed. Bremerin kanssa samaa mieltä, että me saamme suomalaisen näkökulman vietyä lävitse Euroopan unionissa Pohjoismaiden kautta huomattavasti helpommin. Ja on juuri näin, kuten ed. Bremer totesi, että kun meidän yhteiskuntamme ovat kuitenkin perimmiltään hyvin saman kaltaiset — vaikka toki erojakin on, meillä on yhteiset arvot ja hyvin saman tyyppiset yhteiskuntajärjestelmät ja samanlainen käsitys demokratiasta, kansalaisten oikeuksista jne — niin tottakai se saa vahvemman kaikupohjan, kun muutoin kuitenkin kaikki olemme pieniä maita, niin yksin emme suinkaan pärjäisi. Se ei ollenkaan sulje pois sitä, että pitää osata, ed. Aittoniemi, muitakin kieliä kun ruotsia.

Ed. K i v i n i e m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sekä ed. Andersson että ed. Bremer puheenvuoroissaan toivat esille sen, että pohjoismaisella yhteistyöllä ja näkökannoilla on hyvinkin paljon merkitystä sekä kansainvälisellä tasolla että myös päätöksenteossa EU-tasolla. Olen siitä ilman muuta samaa mieltä. Mutta en näe tätäkään kantaa ristiriitaisena komissaari Liikasen kannan kanssa, kun hän totesi, etteivät pohjoismaisten yhteiset kannat ole välttämättä aina Suomen tie, koska tarvitaan liittoutumista sekä yhdessä Pohjoismaiden kanssa näissä kannoissa että myös toisten EU-maiden kanssa. Mutta se, että näillä pohjoismaisilla yhteisillä kannoilla on merkitystä, on myös yksi hyvä syy sille, että pohjoismaiselle yhteistyölle jatkossakin löytyy resursseja.

Se keskustelu, mitä täällä ollaan nyt viimeisen tunnin aikana käyty, on hyvin paljon keskittynyt neuvostossa tehtyyn organisaatiouudistukseen. Se ei valitettavasti palvele kyllä meidän nordistien asiaa siinä mielessä, ettei meidänkään pitäisi nyt tässä organisaatiouudistukseen keskittyä, vaan nimenomaan siihen, että meillä löytyy sisältöä pohjoismaiselle yhteistyölle. Koska sitä sisältöä on, pitää löytyä myös näitä resursseja. Ja vaikka ollaan siirtämässä painopistettä jonkin verran puolueryhmittymille, mikä sinänsä on hyvä, ja uskon, että se tuo pohjoismaista yhteistyötä vähän lähemmäksi kansallisia parlamentteja, niin pitää myös täällä meidän eduskunnassamme, kun muutoksia tehdään, löytyä riittävät resurssit meidän omalle Suomen valtuuskunnallemme.

Ed. B r e m e r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten ed. O. Ojala tässä totesi ed. Aittoniemelle, haluan minäkin sanoa, että kyllä valitettavasti ruotsin kieli on huomattavasti painavampi ja merkityksellisempi kieli eurooppalaisessa yhteistyössä ja Euroopan näyttämöllä kuin suomen kieli. Tämän ed. Aittoniemi toteaisi hyvin nopeasti siellä Keski-Euroopassa.

Sanottakoon tässä kuitenkin, että suomalaiselle identiteetille myös suomen kieli on niin tärkeä, että liian usein se on unohdettu taka-alalle pohjoismaisessa yhteistyössä. Oli oikein ilahduttavaa viime vuoden Kuopion kokouksessa todeta, että suomen kieli astui askeleen eteenpäin ja itseasiassa näyttämölle tässä pohjoismaisessa yhteistyössä. Sitä älkäämme unohtako! Se on meidän identiteettimme, jota meidän pitää tuoda esille pystypäin.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Minun täytyy sanoa, että ed. Bremerin varsinainen puheenvuoro edusti aivan uudenlaista raikkautta suhteessa ruotsin kieleen kuin mihin tässä salissa on moneen aikaan totuttu. Minä panin sen ilolla merkille! Totesin, että hänen logiikkansa on hyvin kestävää myös jatkon osalta, kun ed. Bremer jatkoi myös suomen kielen korostamista näissä yhteyksissä.

Olen hiukan hämmästellyt, arvoisa rouva puhemies, tässä keskustelussa tätä organisaatiokeskeisyyttä. Ei kai Pohjoismaiden neuvoston tyyppinen elin voi olla niin sidoksissa omaan organisaatioonsa, että tämä organisaatio alkaisi jopa kahlita sen toimintaa. Minusta ulkoasiainvaliokunta hyvin hyvällä tavalla vastaa tähän kysymykseen toteamalla, että katsotaan parin, kolmen vuoden kuluttua, miten uusi organisaatio on toiminut.

Arvoisa rouva puhemies! Minusta Pohjoismaiden neuvosto on viime aikoina politisoitunut hyvällä tavalla. Ulkopolitiikan ja turvallisuuspolitiikan, samoin kuin budjettiasioiden siirtäminen puheenjohtajistolle merkitsee, että puheenjohtajistosta tulee aiempaa poliittisempi elin. Aivan samoin toimii tämä kysymys siitä, että neuvoston sisäisten puolueryhmien toimintaa on entisestänsä vahvistettu sillä tavoin, että ryhmät esittävät suoraan edustajansa eri toimielimiin.

On ollut hyvä kuunnella niitä huojentuneita mielipiteitä, että EU ei ole tehnyt turhaksi Pohjoismaiden neuvostoa. Ehkä pikemminkin päinvastoin, se voi saada ihan uutta potkua siitä, että olemme myös EU:n jäseniä.

Mutta tähän komissaari Liikanen -keskusteluun, jos arvoisa rouva puhemies ihan lyhyesti

sallii, UaV vastaa siihen aika selkeästi. Valiokunta nimittäin katsoo, että on yksinomaan myönteistä, että Pohjoismaat EU:ssa, samoin kuin laajemmissa kansainvälisissä yhteyksissä, pitävät keskenänsä yhteyttä ja pyrkivät edistämään yhteisiä intressejä, kun niitä todetaan olevan. Siis asia kerrallaan. Ei systemaattista blokkiutumista.

Ed. O. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin todennut ed. Kekkosen puheenvuoron jälkeen viimeiseen asiaan liittyen, että ei blokkiuduta, mutta on tietysti ihan luontevaa, että pohjoismaiset ministerit useasti tapaavat esimerkiksi ennen EU-kokouksia niin kuin on ollut perinne tavata myös ennen YK-kokouksia ja vastaavia ja niissä vaihdetaan mielipiteitä. Ei niiden tarvitse aina olla yhteisten kantojen muodostamista, mutta ne ovat myös sitä, että kerrotaan omia näkökulmia, kerrotaan niitä yhteistyökumppaneille, että tiedetään myös ne. Mutta minusta on hieman liikaa kyllä varottu pohjoismaista blokkia, eli joissakin asioissa Pohjoismaat voisivat näyttäytyä selkeämmin. Esimerkiksi otan vaikka tulevan hallitustenvälisen konferenssin ja ympäristöön sekä verotukseen liittyvät kysymykset. Tämän tyyppisissä ja muutamissa muissakin tärkeissä asioissa Pohjoismaat voisivat tuoda pohjoismaista linjaa ehkä paremmin esille.

Mutta on aivan totta, kuten ed. Kekkonen ja monet muutkin totesivat, että keskustelu täällä on ollut liian organisaatiokeskeistä. Vaikka itse vastustin aikoinaan sitä organisaatiomallia, ainakin olen tottunut siihen, että eletään aina tehtyjen päätösten mukaan ja yritetään toimia. Toiminta on kaikkein tärkeintä. Kyllä sitä toimintaa kaiken aikaa on, vaikka tämän keskustelun perusteella ehkä voisi luulla, että koko ajan painiskellaan organisaatiomuutoksen kanssa. Kyllä sitä on.

Myös poliittisten ryhmien asema vahvistuu. Pohjoismaiden neuvostossa on neljä poliittista ryhmää: sosialidemokraattien, konservatiivien, keskustan ja vasemmiston ryhmä. Näiden ryhmien painoarvo vaikuttamisessa on kasvanut, koska nimenomaan kullakin ryhmällä on sihteeri tai osa-aikaisia sihteereitä, jotka ovat aktiivisesti mukana, jolloin myös puolueiden välinen yhteydenpito tehostuu. Se ei suinkaan sulje pois sitä, että kansallinen valtuuskunta, kuten tässä tapauksessa Suomen valtuuskunta, edelleen jatkaa toimintaansa, käy hyviä keskusteluja ja ottaa yhteisiä tavoitteita, mutta rinnalla on poliittisten ryhmien merkitys kasvanut.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Löv aiemmin kertoi, että hän on jopa satoja kertoja havainnut, että suomalaiset ovat saaneet kantansa eurooppalaiseksi tahdonilmaukseksi ruotsin kielen kautta. Minä kaipaisin tästä muutaman esimerkin. Jos on satoja, silloin on helppo kertoa muutama esimerkki.

Ylipäätään ihmettelen, että keskustellaan siitä, tuleeko pohjoismaisissa yhteyksissä käyttää ruotsin kieltä. Totta kai tulee käyttää. Olettaisin, että Pohjoismaiden neuvostoon ja ylipäätään pohjoismaisiin yhteistyötapahtumiin on eduskunnasta ja virallisilta tahoilta, mitkä sinne ovat lähettäneet ihmisiä, huolehdittu siitä, että nämä osallistujat osaavat myös ruotsin kieltä. Eikö näin ole tapahtunut? Olettaisin, että näin on tapahtunut. Tulisi myös huolehtia siitä, että pystytään kommunikoimaan niiden maiden kielillä, missä kulloinkin ollaan.

Korostan myös — kun täällä viitattiin siihen, että tässä on jotakin kielipoliittista keskustelua — että en näe pohjoismaisella yhteistyöllä ja käynnistyneellä kielipoliittisella pakkoruotsikeskustelulla mitään keskinäistä tekemistä. Kyllähän meillä on toki ollut ruotsin kielen taitoisia ja pohjoismaista yhteistyötä ennen 70-luvulla tapahtunutta kielipoliittista ratkaisuakin. On ollut ja varmaan tulee olemaan jatkossakin.

Ministeri N o r r b a c k : Arvoisa puhemies! Kun Suomi on ollut ministerineuvoston puheenjohtajamaa tämän vuoden aikana, resursseja käännöstyöhön ja tulkkien käyttöön on lisätty huomattavasti. Minusta on äärettömän tärkeätä, että pohjoismaisessa yhteistyössä kaikki voivat käyttää omaa kieltään, esimerkiksi islantilaiset puhua islantia, on tulkkausta ja suomenkieliset voivat puhua suomea. Se on omiaan myös tekemään yhteistyön luontevammaksi, kuin se tähän saakka on ollut. Emme pääse koskaan ihan lopulliseen ratkaisuun niin, että joka tilanteessa näin voisi tapahtua, mutta siihen pitää pyrkiä. Se on mielestäni äärettömän tärkeätä.

Haluan myös lisäksi sanoa, että pohjoismainen yhteistyö on paljon muuta, kuin mistä nyt puhutaan, eli sitähän on kaikissa kansainvälisissä järjestöissä. Kun Unctad piti kokouksen Etelä-Afrikassa, Pohjoismaat pitivät oman kokouksen etukäteen, missä yhteiset kannat muovattiin. Nehän näkyivät sitten Unctadin kannanotoissa hyvin monella tavalla. Se on vain eräs esimerkki. Näin ollen pohjoismainen yhteistyö antaa Suomellekin kansainvälisessä yhteistyössä laajem-

man pohjan, jota aina pitää käyttää, ja niin yritämme todella tehdä myöskin. (Ed. Aittoniemi: Millä kielellä?) — Millä tahansa. Jopa ruotsia välillä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Mietinnön ponteen sisältyvä ehdotus mietinnön lähettämisestä hallitukselle tiedoksi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Hallituksen esitys laiksi rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 29/1996 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 3/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. V ä i s t ö : Arvoisa puhemies! Pari sanaa hallituksen esityksestä, joka on nyt ensimmäisessä käsittelyssä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että rajavartiolaitoksesta annettua lakia muutetaan niin, että sotilasvirkojen kelpoisuusehdoista poistetaan miespuolisuutta koskeva vaatimus.

Asia liittyy lakiin, jossa naisten vapaaehtoinen asepalvelus tehtiin mahdolliseksi. Tuossa yhteydessä eduskunta edellytti, että hallitus antaa rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamista koskevan esityksen eduskunnalle siten, että myös rajavartiolaitoksen sotilasvirkoihin voidaan naisia nimittää. Lakiin ehdotetaan myös säännöstä, joka mahdollistaa naisten vapaaehtoisen asepalveluksen järjestämisen myös rajavartiolaitoksessa.

Toinen pieni muutos on kohta, jossa poistetaan viittaus rajavartiolaitoksen kuulumisesta nimeltä mainitun ministeriön hallinnonalaan.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta kiirehti lakiehdotusta käsitellessään rajavartiolaitoksesta annetun lain kokonaisuudistusta. Meille kerrotun mukaan hallitus on tämän ehdotuksen tuomassa eduskuntaan syksyllä. Valiokunta katsoi, että tässä yhteydessä tulisi kiinnittää huomiota myös henkilöstön asemaan muuttuvassa toimintaympäristössä.

Ed. P u h j o : Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunnan puheenjohtaja ed. Väistö esitteli lakiesitystä ja kaikki on niin kuin hän sanoi, eli tällä lailla pyritään mahdollistamaan naisten palvelu rajavartiolaitoksessa. Mutta toisesta asiasta, mistä ed. Väistö puhui pienenä muutoksena — poistetaan maininta, että rajavartiolaitoksen ylin johto ja valvonta kuuluu sisäasiainministeriölle — en ole ihan varma, olisiko sitä voitu tässä lakiesityksessä käsitellä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, että pitää olla sellaisia toimialamuutoksia, joilla huolehditaan myöhemmin hallinnon selkeästä järjestämisestä, ja tässä yhteydessä aiemmin eduskunnan ottaman kannan mukaan laeista poistetaan määräykset valtion eri laitosten kuulumisesta ministeriöiden alaisuuteen ja nämä seikat määritellään vain valtioneuvoston ohjesäännössä. Mielestäni perustelujen mukaan tämä asia koskee toimialamuutoksia. Kuitenkin olen sitä mieltä, että naisten työskentely rajavartiolaitoksessa on kyllä vain tekninen muutos eikä ainakaan mikään järin suuri toimialamuutos, jolloin voitaisiin toinenkin lakiehdotuksen sisältämä muutos viedä lävitse.

Esityksestä ei ilmene ollaanko järjestämässä laajempiakin organisaatiomuutoksia rajavartiolaitoksen tai muiden valtion elinten suhteen. Mielestäni rajavartiolaitos on kuitenkin sen verran merkittävä tekijä, ettei sitä saisi päästää sellaisten päätösten pompoteltavaksi, joissa suhdanteiden mukaan rajavartiolaitos kuuluisi milloin minkäkin ministeriön alaan ihan sen mukaan, miten valtioneuvoston ohjesäännössä kulloinkin määritellään. Toivoisin, että kun asiaa vielä myöhemmin käsitellään syksyllä uusissa lakiesityksissä, eduskunta harkitsisi vielä uudemman kerran rajavartiolaitoksen merkitystä. Jotenkin, en tiedä, onko aavistelu oikea vai väärä, tuntuu siltä, että rajavartiolaitos haluttaisiin pois sisäasiainministeriöltä puolustusministeriön alaisuuteen, mitä en pidä hyvänä järjestelynä.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Minun täytyy nyt olla jossain määrin samaa mieltä kuin ed. Puhjo. Kuulin toki ensimmäisen kerran tämän asian tässä muodossa, ja täytyisi ed. Puhjolta tarkistaa, käsitinkö oikein, mihin hän pyrki.

Mutta minullakin on hiukan pelkoja tämän

suhteen. Kyseessä on tärkeä, raskas ja iso organisaatio ja myöskin erittäin perinteikäs. Sen sijoittumiseen nimenomaan sisäasiainministeriön alaisuuteen on erittäin pitkät historialliset syynsä, ja tuntuu hiukan arveluttavalta, jos laitos kovin kevytmielisesti siirretään jonkinlaisen tarkoituksenmukaisuusharkinnan piiriin.

Laitoksen sisällä pitää toimia tarkoituksenmukaisesti, mutta laitoksia ei voi sijoitella pelkästään tarkoituksenmukaisuusnäkökohtien perusteella, koska lähes kaikilla asioilla on historiansa ja lähes kaikilla asioilla on myöskin sellainen toimintakulttuuri, joka lähtee historiasta. Sen hyvin väkivaltainen ja nopea muuttaminen saattaa johtaa hankaluuksiin, joita emme ehkä kaikkia vielä osaa edes nähdä.

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Pitkälti yhdyn ed. Kekkosen samoin kuin ed. Puhjon esiin tuomiin näkemyksiin siitä, että sisäasiainministeriön alaisena toiminut ja toimiva rajavartiolaitos tulee jatkossakin säilyttää tämän ministeriön alaisena.

Arvoisa puhemies! Tässä tilanteessa ollaan toteuttamassa sitä hallitusmuodon 38 §:n muutosta, jossa eduskunta edellytti, että "sellaiset toimialamuutokset, jotka koskevat tietylle ministeriölle laissa säädettyä tehtävää, saatetaan voimaan asianomaisia lakeja muuttamalla sekä huolehtien hallinnon selkeästä järjestämisestä ja muutosten tiedottamisesta - -." Jatkossa valtioneuvoston ohjesäännöllä säädetään kattavasti valtioneuvoston jakautumisesta ministeriöihin. Tämä on edellisen eduskunnan aikana hyväksytty hallitusmuodon muutos, ja tietysti tässä nyt varmasti herää monenlaisia epäilyjä.

Olen vahvasti sillä kannalla, että rajavartiolaitoksen tulee olla jatkossakin sisäasiainministeriön alainen eikä missään tapauksessa tule toteuttaa sitä uudistusta, josta muutama vuosi sitten keskusteltiin, että lähinnä säästösyistä rajavartiolaitos liitettäisiin puolustusministeriön alaisuuteen. Minusta näin on ollut hyvä ja pitää vastaisuudessakin olla.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhetta ryhtyy johtamaan ensimmäinen varapuhemies S-L. Anttila.

---

12) Hallituksen esitys laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 33/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 5/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

13) Hallituksen esitys laeiksi Helsingin kauppakorkeakoulusta ja Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta annettujen lakien muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 36/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

14) Hallituksen esitys laiksi kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 87/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan.

15) Hallituksen esitys laeiksi työttömyysturvalain 25 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta ja työttömyysturvalain 22 ja 24 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys 88/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäi-

siin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

Keskustelu:

Ed. K u o p p a : Arvoisa puhemies! Lipposen hallitus lupasi puolittaa työttömyyden tämän vaalikauden aikana, mutta näyttää siltä, että Lipposen hallitus puolittaa vain työttömyysturvan sen reaaliarvon osalta tämän hallituskauden aikana. Näin kova vauhti työttömyysturvan romutuksessa Lipposen hallituksella on. Työttömyyden puolittamisen sijasta hallitus puolittaa työttömyysturvaa ja tässä toiminnassa hallitus on saanut uskolliset soturinsa liikkeelle, etunenässä tietenkin STK ja hallituksen porvarit.

Työmarkkinatuen ja peruspäivärahan lapsikorotusten ja indeksikorotusten poistaminen pudottaa työttömän ja hänen perheensä yhä pahempaan tuloloukkuun. Tässä olisi ministeri Alholle yksi todellinen lapsiperheitä sisältävä ihmisryhmä, joka on todellisessa tuloloukussa. On turha puhua työn vaihtoehdosta, koska vapaita työpaikkoja ei ole tarjolla työtä hakeville ihmisille.

Vuosi sitten leikattiin indeksikorotukset työttömiltä. He menettivät noin 5 prosenttia eli 6 markkaa päivässä. Tämä koski tietenkin peruspäivärahaa. Tämän vuoden alusta leikattiin työmarkkinatuen lapsikorotusta 60 prosenttia. Nyt jälleen esitetään indeksikorotusten leikkauksia, jotka tekisivät 6 markkaa päivältä peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen. Työttömyysturvan perusosan reaaliarvo laskee jälleen ja toimeentuloloukku pahenee entisestään. Työttömillä ei ole erityiskauppoja, joista voisi ostaa työttömyysturvan heikkoudesta johtuen halvemmilla hinnoilla. Myös lapsikorotusten indeksikorotusta leikataan, joten työttömiä lapsiperheitä erityisesti kohdellaan kaltoin hallituksen esityksessä myös tämän esityksen toimesta.

Hallitus lupasi ohjelmassaan, ettei pienimpiin etuisuuksiin puututa. Mutta nyt esimerkiksi työmarkkinatuen lapsikorotusten leikkaus kohdistuu juuri heikoimmassa asemassa oleviin työttömiin lapsiperheisiin, sillä työmarkkinatuen saajathan ovat pudonneet jo ansiosidonnaiselta työttömyysturvalta ja heidän työttömyysturvansa tasohan on 118 markkaa päivältä viitenä päivänä viikossa.

Edellisen kerran työttömyysturvan peruspäivärahaa korotettiin vuonna 94 2 markalla eli se nousi 116 markasta 118 markkaan päivässä. Indeksikorotusten leikkausten lisäksi Alhon tuloloukkutyöryhmä esittää ns. tupovähennyksen poistamista kunnallisverotuksessa työttömiltä. Tämä merkitsee sitä, että erityisesti peruspäivärahalla, mutta myös ansiosidonnaisella työttömyysturvalla olevien verotus kiristyy. Yksinäinen työmarkkinatuella oleva henkilö menettää noin 130 markkaa vuodessa tämän tuloloukkutyöryhmän verotuksen kiristyksen johdosta. Sen sijaan nyt esitettävä indeksikorotus, jos hallituksen esityksen perustelut pitävät paikkansa, että vähennys on kaiken kaikkiaan säästöä valtiolle 380 miljoonaa markkaa, merkitsee, että noin 1 500 markkaa vuodessa peruspäivärahalla tai työmarkkinatuella oleva työtön menettää vuodessa. Tämä on jo melkoinen summa. Tässä on mielestäni perustuslakivaliokunnalla syytä tutkia, onko Suomessa todella voimassa hallitusmuodon 15 a §:n 2 momentti, joka turvaisi ihmisille minimitoimeentulon, ja näin ollen, onko tällaista aineellista toimeentuloturvaa Suomessa olemassakaan.

Jos työttömyysturvalain markkamääriä korotettaisiin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, nousisi peruspäivärahan määrä 118 markasta 124 markkaan. Vastaavasti lapsikorotus yhdestä lapsesta nousisi 24 markasta 25 markkaan, kahdesta lapsesta 35:stä 36 markkaan ja kolmannesta tai useammasta lapsesta 45 markasta 47 markkaan. Nämä lapsikorotukset koskevat tässä muodossa ansiosidonnaista työttömyysturvaa, sillä työmarkkinatuella oleviltahan lapsikorotuksia leikattiin, kuten jo aikaisemmin totesin, 60 prosentilla ja siellä lapsikorotus yhdestä lapsesta on nyt 9,60 markkaa päivältä.

Tässä käy varsin selvästi ilmi, että hallitus jälleen ja varsin kovakouraisesti käsittelee työttömien toimeentuloturvaa ja entisestään vaikeuttaa työttömien toimeentuloa, mikä johtaa siihen, että kuntien menot kasvavat. Työttömät joutuvat hakeutumaan kunnalliselle toimeentulotuelle. Työnantajia sen sijaan tämä hallituksen esitys varmasti miellyttää, sillä työnantajien menoosuus pienenisi runsaat 58 miljoonaa markkaa, ja tässähän hallituksen linja tulee varsin hyvin näkyviin: Otetaan kaikista köyhimmiltä ja annetaan vähän rikkaammille.

Ed. I m m o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kuoppa kiinnittää aivan oikein asiaan huomiota sanoessaan, että kaikista köyhimmiltä ihmisiltä nyt ollaan viemässä ja voisiko sanoa vaikeimmin toimeentulevilta muutenkin syystä, että muun muassa ihmisillä, jotka asuvat vanhempiensa luona taikka kotona, pe-

ruspäiväraha on 60 prosenttia ja yleisesti on todettu, että sellaiset ihmiset ovat jostakin syystä huonosti työhön pääseviä. Nyt heitä kohdellaan kaltoin. Tästä seuraa, että myös eläkkeellä olevat tai muuten huonosti toimeen tulevat vanhemmat joutuvat yhä suurempaan rasitteeseen.

Tämä tarkoittaa työmarkkinatuella olevalle lapsiperheelle myös sitä, että tästä lähtien lapsia täytyy elättää 150 markalla lapsikorotuksen osalta kuukaudessa, ja ihmettelen vain, millä tavalla sekin lapsi elää. Kyllä tässä työnantajat, niin kuin ed. Kuoppa sanoi, nautiskelevat ja 50 miljoonan markan tuki sinne tuntuu ihan mukavalta varmasti.

Ed. Tennilä: Rouva puhemies! Työttömiltä huononnetaan toimeentuloa nyt hyvin monella eri tapaa. Työmarkkinatukea on jo huononnettu lapsikorotuksia alentamalla ja kieltämällä työmarkkinatuki alle 20-vuotiailta. Uusista työttömyysturvaleikkauksista on jo sovittu, ne ovat eduskunnan käsittelyssä ja niistä äänestetään kesäkuulla.

Työttömyysturvan huonontamiseen on käytetty toisena keinona leikkausten ohessa sitä, että indeksikorotuksia ei ole suoritettu. Edellisen eduskunnan aikana tähän kiinnitimme vasemmalta voimakasta huomiota. Kun Marjatta Stenius-Kaukosen ja muiden meidän vasemmistoliiton kansanedustajien oli käännyttävä oikeuskanslerin puoleen, tulokseksi tuli, että silloin työttömyysturvan osalta oli indeksikorotus tehtävä. Vasemmistolle ei ole minusta lainkaan kunniakasta, että se, mitä Ahon hallitus yritti laittomasti, toteutetaan nyt laillista tietä eli kieltämällä laissa indeksikorotus. Lopputulos on joka tapauksessa sama.

Kaikkein pienituloisimmat ihmiset menettävät. Isotuloisista, kansanedustajista vaikkapa, saattaa 6 markan menetys päivälle tuntua pieneltä, mutta köyhien työttömien kohdalla se on rahaa sekin ja nyt se aiotaan ottaa pois. Pidän tätä linjausta juuri linjana ja sitten käytäntönä ihan selvänä vääryytenä. Koko ajan leikkauskohteet osoitetaan niin, että huono-osaisimmat menettävät. Tämä on minusta aika lailla ällistyttävääkin tilanteessa, jossa on sellainen hallitus kuin meillä on. Niin kuin sanoin jo, viime kaudella me protestoimme kaikki, kun vastaavaa yritettiin niin sanotusti laittomasti.

Ed. Huotari: Arvoisa puhemies! Indeksikorotuksen leikkaus on suora leikkaus työttömyysturvan, myös ansiosidonnaisen, tasoon. Kun tasoon ei voitu tehdä leikkauksia muun muassa siitä syystä, että ammattiyhdistysliike oli päätöksissään lyönyt kiinni, että tasoon ei saisi puuttua, kuitenkin indeksikorotus sinne tuotiin. Ihmettelen, minkä vuoksi ammattiyhdistysliike ei tähän asiaan puuttunut. Indeksikorotuksen leikkaukseen liittyy olennaisesti myös, että vaikka lapsikorotuksia ei päätettykään tässä työttömyysturvan leikkauksessa leikata, niin myös indeksikorotukset ovat tulleet aina myös lapsikorotuksiin, ja sen takia tämä on myös lapsiperheisiin kohdistuva leikkaus.

Mielestäni perustuslakivaliokunnan tulisi katsoa erikoisesti tämän lain kohdalla, voimmeko tehdä näin paljon etukäteen vuodelle 1999 päätöksiä, kun emme tiedä, mitkä sen ajan indeksit tulevat olemaan. Sen vuoksi minusta tätä päätöstä ei pitäisi hyväksyä, vaan pitäisi katsoa myöhempinä vuosina tilanne uudelleen ja katsoa, onko tämä aiheellista, mikä on palkkataso, kuinka paljon indeksikorotukset tulisivat olemaan ja onko tämä perusoikeuksien mukaista.

Ed. Huuhtanen: Arvoisa puhemies! Jo käytetyissä puheenvuoroissa on sanottu mielestäni aivan oikein, että hallitus näyttää tässä kaikkein pahimmat karvansa, kun se tarttuu pienimpiin sosiaalisiin etuihin ja samalla kertaa hallituksen politiikalla kuitenkin hyväksytään hyvätuloisten ansiokehitys, joka on myönteistä. Kansa jakaantuu siis selvästi kahteen leiriin. Pieniä etuuksia, jotka ovat välttämättömyysetuuksia sosiaalisesti, niitä ei koroteta. Tässä tulee muistaa se, että linja jatkuu vuoteen 1999 eli on monta vuotta tiedossa niukkuutta ja puutetta. Tässä mielessä yhdyn ed. Huotarin puheenvuoroon.

Perustuslakivaliokunnan tulee hyvin tarkkaan katsoa lakiesitystä jo vuoteen 1999 ulottuvana hallituksen periaatepäätöksenä. Voi myös todeta, että vuonna 1995 tapahtunutta palkkatason muutosta ei myöskään tulla myöhemmin korvaamaan. Tämä asia on kyllä oikeuskanslerilla selvitettävänä menettelyltään, onko hallitus toiminut oikein vai ei, vastausta siihen emme vielä ole saaneet. Kaiken kaikkiaan esitys on kelvoton.

Ed. Huotari (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Huuhtanen ei varmaankaan muista, mitä edellinen hallitus indeksiasioissa teki sen lisäksi, että työttömiltä leikkasi indeksiä, niin myös eläkeläisiltä. Tämä hallitus on eläkeläiset säästänyt, mutta työttömiltä indeksit näyttävät menevän — tai toivottavasti eivät mene.

Kun puhutaan peruspäivärahoista, niin pitää muistaa myös se, että ansiosidonnaisissakin päivärahoissa on paljon pieniä päivärahoja. Palkanmääritys tapahtuu monesti osa-aikatyön perusteella, jolloin ansiosidonnaiset päivärahat jäävät pieniksi. Silloin perusosan osuus tulee merkitykseltään suureksi. Nimenomaan niillä aloilla, joilla on pienet ansiosidonnaiset päivärahat ja osa-aikatyötä paljon, ansiotaso ei myöskään ole noussut sillä tavalla kuin esimerkiksi vientiteollisuudessa on noussut. Tämä koskee myös ansiosidonnaista puolta eikä pelkästään peruspäivärahoja.

Ed. T e n n i l ä (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Huuhtasen puheenvuoron osalta kaiken kohtuuden nimissä on todettava, että jouduimme riitelemään työttömyysturvan indeksikorotuksesta myös edellisen hallituksen kanssa täältä vasemmalta päin. Silloin saimme tukea oikeuskanslerin tulkinnasta ja silloinen herra sosiaali- ja terveysministeri teki esityksen työttömyysturvan indeksikorotuksen toteuttamisesta. Sehän on hallituksen päätäntää. Näin se sitten meni. 2 markkaa silloin tuli vain — voidaan sanoa vain — mutta sekin on jotakin. Kohtuus on se, että minä totean tämän, että napit ovat olleet vastakkain sekä Ahon hallituksen että Lipposen hallituksen kanssa työttömyysturvan indeksikorotusasiassa.

Ed. H u u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kaikki viime kaudella täällä olleet edustajat muistamme, miten suurissa vaikeuksissa Suomen valtio taloudellisesti oli, ja oli välttämätöntä hakea säästökohteita. Korostan sitä, että asiaan olisi voinut tämä hallitus puuttua tekemällä jälkikäteen indeksikorotukset. Lipposen hallitus ei ole sitä tehnyt. Tämä olisi käynyt myös eläkeasiassa, jos tahtoa olisi riittänyt.

Merkittäväähän oli se, että vasemmisto todella arvosteli silloin voimakkaasti hallituspuolueita tästä, mikä oli tietysti perusteltua. Kummallista on se, että sama vasemmisto on nyt menemässä paljon pidemmälle. Tämä minusta on huomionarvoista asiassa.

Toistan vielä: Lipposen hallituksen olisi ollut mahdollista jälkikäteen tehdä korotukset, jos se olisi sitä halunnut.

Ed. T e n n i l ä (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Vielä vain se ed. Huuhtaselle, ettette ymmärrä väärin: Minusta on parempi tulla työttömien puolesta myöhään kuin ei milloinkaan.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Mielestäni sekä ed. Tennilän että erityisesti ed. Huotarin viittailut Ahon hallitukseen ja viime kauteen ovat perusteettomia, jos katsotaan asiaa suurena kokonaisuutena.

Ahon hallituksen aikana suurena alkiolaisena periaatteena, josta sillä on syytä ylpeillä vielä tänäkin päivänä, oli vaikeuksien keskellä se, että perusturvaan puututtiin äärimmäisen vähän. Siihen puututtiin ja puututtiin myöskin eläkeindeksien osalta, ja pyrkimys oli myöskin puuttua tältä osin. Kokonaisuutena katsoen, kun katsotaan Ahon hallituksen toimintaa ja nyt voimassa ja vallassa olevaa hallitusta, joka ensimmäisiksi töikseen miljardikaupalla puuttui kaikkein vähäosaisimpien ihmisten elinolosuhteisiin ja elintuloon. Juuri se ryhmä oli mukana, ed. Huotarin edustama ryhmä, jossa olivat kansanedustajat hyvin vihaisia edellisen hallituksen aikana, jos silloin vähänkin pyrittiin puuttumaan esimerkiksi eläkeindekseihin. Pitäisi katsoa suuri kokonaisuus, mikä on tämän ja edellisen hallituksen osalta.

Edellinen hallitus noudatti alkiolaista periaatetta: köyhän asiaan puututtiin mahdollisimman vähän. Tämä ei ole välittänyt mistään, vaikka siellä on vasemmisto mukana. On leikattu raa'alla kädellä. Se on jopa merkinnyt sitä, että suomalaisen yhteiskunnan usko tulevaisuuteen, myöskin työllisyysvaikutukset ja muut ovat suuresti tästä asiasta kärsineet. Lipposen hallitus teki pahan virheen heti ensimmäisinä töinään juuri tältä pohjalta.

Ed. I m m o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime hallituskauden aikana oltiin hyvin huolestuneita siitä, kuinka paljon työttömyysturva heikkenee. Tulee tässä kaksi asiaa mieleen, muun muassa työssäoloehto peruspäivärahalle. Se oli todella huono juttu. Toinen oli se, minkä taas toistan, että Kelan päivärahan maksaminen siirrettiin kahdesta viikosta neljään viikkoon, mikä on todella huono juttu. Sitä listaa voi jatkaa melkein kuinka pitkälle tahansa.

Palaisin ansiosidonnaisen päivärahan indeksitarkistusjuttuun. Se on todella huono tulevaisuus, koska päivärahoja todennäköisesti tullaan pienentämään syystä, että jokaisesta työtulosta päivärahat määritellään uudelleen. Näin ollen koska velvoitetyöt, mitä esitetään varsinkin ikääntyneille työttömille, tulevat olemaan pieni-

palkkaisia, ja niin se laskee aina jokaisesta työsuhteesta 20 prosenttia. Kun näin on, mitä sitten kun indeksitarkistuskin jää suorittamatta? Sitä tosiaan ollaan sitten sosiaaliluukulla tai jonkin muun partaalla.

Ed. Tennilä (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Edellisen kauden aikana käytiin aika monta kiistaa perusturvan leikkaamiskysymyksistä. Niitä esityksiähän tuli, mutta silloin oli vielä toisenlainen tulkinta siitä, mikä perusturvan suoja on. Se oli hyvä suoja, koska silloin ei päästy yleensä perusturvaa leikkaamaan. Vasemmisto oli silloin kovana.

Konkreettisesta nyt käsiteltävänä olevasta asiasta eli työttömyysturvan indeksikorotuksista haluan ed. Aittoniemelle huomauttaa, että Alkio pääsi areenalle vasta sitten, kun Marx ja oikeuskansleri vähän avittivat.

Ed. Huotari (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni kumpikaan hallitus ei näissä indeksikorotusasioissa saa puhtaita papereita, vaikka olen sitä mieltä, että esimerkiksi eläkkeiden kohdalla indeksikorotus ei välttämättä ole oikeudenmukaisin tapa nostaa eläkkeitä, koska se on prosentuaalinen eikä markkamääräinen määrä, niin kuin työttömyyspäivärahassa se on tasa markkamäärä kaikille.

Keskustapuolue esitti 12 kuukauden työssäoloehtoa viime kaudella. Se olisi tarkoittanut sitä, että yhä suurempi ja suurempi väkimäärä olisi joutunut siirtymään peruspäivärahan tai työmarkkinatuen piiriin, jonka te myös loitte vielä alhaisemmaksi tasoksi. Kyllä silloin perusturvaa todellakin olisi tarvittu, jos 12 kuukauden työssäoloehto olisi tullut voimaan. Tämä hallitus ei sitä niin pitkäksi tehnyt. Voitte arvailla, mistä syystä ja minkä puolueiden ansiosta näin ei tapahtunut.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! On tietysti hyvä aina katsella aidan toisellekin puolelle, niin kuin edelliset puhujat ovat katselleet.

Ed. Huuhtanen totesi, että tämä hallitus olisi voinut korjata niitä edellisiä virheitä. Totta näin, mutta kyllä kai talous taitaa tänäkin päivänä olla vielä enemmän menossa ... taikka velka kasvaa, että siinä mielessä tilanne on aika hankala.

Tuo 118 markan päiväraha ei ole toden totta iso, jos ajatellaan, että sillä pitää elää ja maksaa toimeentulonsa. Siinä mielessä perustuslakivaliokunta voisi nyt kyllä määrittää sen tason, millä pitää tulla toimeen. Vai käykö tässä sillä tavalla, että luukutetaan ihmisiä sillä tavalla, että kunnan toimeentuloluukku on sitten se viimeinen luukku, mistä leipäpennit saa? Tänä päivänä nimittäin ansiosidonnaisella olevat ihmiset, joilla on pienet päivärahat, eivät tulee enää toimeen niillä ja joutuvat jo anomaan kuntien toimeentulotukea. Sehän tarkoittaa sitä, että kaikki nämä toimenpiteet lisäävät kuntien kustannuksia. Se ei tietystikään tule helpottamaan ainakaan kuntien veroäyrien korottamispaineita, ja siinä mielessä myös osaltaan tapahtuu siirtoa kunnallisverotuksen puolelle.

Ed. Kankaanniemi: Arvoisa puhemies! Pääministeri Lipponen sosialidemokraattien laivaristeilyn aikoihin ilmoitti, että uusia leikkauksia ei enää tule, vaan nyt ollaan veronkevennysten kanssa tekemisissä, mutta tämä esitys nyt täällä kuitenkin on, isku kaikkein köyhimpiä kohtaan. Vasemmisto näyttää olevan kovana, niin kuin ed. Tennilä äsken sanoi, mutta väärään suuntaan kovana eli leikkaamassa erityisesti jälleen lapsiperheiltä lapsikorotukset. Siltä osin en voi mitenkään ymmärtää tätä linjaa, että lapsiperheet pannaan maksamaan näitä säästöjä, joita tässä nyt tehdään.

Mitä sitten muuten tulee näihin leikkauksiin, esityksessä on vain yhden vuoden leikkaus, mutta hallitushan on tehnyt jo päätökset siitä, että vuoteen 99 asti indeksikorotukset leikataan pois eikä niitä koskaan myöskään korvata. Tällaiset päätökset hallitus on tehnyt ja näköjään niitä toteuttaa. Tästä voi vetää myös sen johtopäätöksen, että hallitus ei edes usko Suomen talouden nousuun, vaan leikkaa ja leikkaa lapsiperheiltä ja työttömiltä. Jos sitten talous nousisikin, niin hallitus ei ainakaan anna edes vuonna 99 siitä noususta edes kohtuullista jakoosuutta näille lapsiperheille ja työttömille, jotka perusturvan, mitättömän pienen päivärahan varassa elävät.

Tämä on kylmää, kovaa politiikkaa vasemmistojohtoiselta hallitukselta. Ei tässä paljon ole toivoa heräteltävissä työttömienkään osalta, kun talous menee alaspäin ja leikkauksia kohdistetaan sinne, missä kaikkein vähiten on maksukykyä. Ne kohdistuvat tällä tavalla aivan epäoikeudenmukaisesti. Tähän perustuslakivaliokunnan ...

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Ed. Kankaanniemi, kaksi minuuttia on täynnä. Pyydän siirtymään puhujakorokkeelle, jos haluatte jatkaa.

Ed. H u o t a r i : Arvoisa puhemies! Edellisen hallituksen jäsenten puheet ovat tosiaan hurskastelua, koska edellinen hallitus teki ihan samanlaisia ratkaisuja ja heidän kansanedustajansa painoivat jaa-nappia samoissa asioissa. Minä painoin ei-nappia viime keväänä indeksikorotuksen leikkaamisessa, koska minusta se on väärä tapa leikata.

Sen sanoisin vielä, mihin ensimmäisessä puheenvuorossa ei aika riittänyt, että kun toimeentulotuessa kuitenkin indeksikorotukset ovat tulleet, niin toimeentulotuen nettomäärä ja työmarkkinatuen ja peruspäivärahan nettomäärä ovat tulleet väärään suhteeseen eli käytännössä ihmiset joutuvat hakemaan verojen maksuun toimeentuloluukulta rahaa. Olen nähnyt monta sellaista paperia, jossa ihmiset näyttävät, että veroa on mennyt noin 450 markkaa, ja suurin piirtein saman summan he ovat olleet oikeutettuja saamaan toimeentuloluukulta. Nimenomaan indeksikorotusten leikkaus ja myös edellisen hallituksen tekemät korotukset myös pienituloisten verotukseen, verojen ja veronluonteisten maksujen korotukset ovat tehneet sen, että toimeentulotuki jää isommaksi kuin nettomääräinen työmarkkinatuki tai peruspäiväraha.

Korjaus vielä ed. Kankaanniemen puheenvuoroon, että lapsikorotuksiahan tässä nimenomaan ei leikattu, vaan lapsikorotusten indeksikorotukset, jotka normaalisti tulevat, leikattiin.

Ed. K u o p p a : Arvoisa puhemies! Haluan lyhyesti todeta ensinnä ed. Kankaanniemelle, kun hän epäili ed. Tennilän linjaa asiassa, että hän varmasti suotta epäilee, mikä ed. Tennilän ja allekirjoittaneen linja työttömyysturvan indeksileikkausasiassa on. Me olemme ehdottomasti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien työttömien puolella tässä kysymyksessä. Siitä ei pitäisi olla epäselvää.

Kun viime kesänä leikattiin indeksikorotus, se merkitsi kuuden markan leikkausta. Tänä vuonna leikataan pyöreästi kuusi markkaa eli yhteensä leikataan 12 markkaa. Näin ollen jos olisi toteutettu indeksikorotukset, peruspäivärahan tulisi olla 130 markkaa vähintään. Tämäkin raha viitenä päivänä viikossa maksettuna miinus verot on todella pieni, että ihminen sillä tulisi toimeen ja saavuttaisi kaikki ihmisarvoisen elämän edellytykset. Kun tästä maksetaan vero, joka on vähintään 17 prosenttia, usein pidätetään 22 prosenttia, se merkitsee sitä, että käteen jäävä tulo jää alle toimeentulominimin. Ihminen ei joudu hakemaan pelkästään työtä, vaan hän joutuu hakemaan myös toimeentuloa kunnallisen toimeentulotuen puolelta. Näin ollen tämmöisiä ratkaisuja ei voi puolustaa.

Lisäksi haluan todeta, että Alhon tuloloukkutyöryhmä esittää kiristettäväksi työttömien verotusta ja myös kaikkein pienituloisimpien työttömien verotusta. Tätä kautta yhä pahempaan ahdinkoon vain saatetaan ihmiset, jos tuloloukkutyöryhmän työ menee läpi.

Ed. H u u h t a n e n : Arvoisa puhemies! Haluan vielä palauttaa mieleen poliittisen vasemmiston käyttäytymisen viime vaalikaudella. Te olitte lähestulkoon kaikkia sosiaaliturvan leikkauksia vastaan periaatteesta, ja tämä poiki teille suuremman vallan kuin mitä te olisitte ansainneet. Moni ihminen kuvitteli, että poliittinen vasemmisto tällä vaalikaudella hoitaa nämä asiat niin kuin te lupasitte, mutta näin ei ole käynyt, vaan päinvastoin.

On muistettava edellisen hallituksen ja tämän hallituksen toimintaperiaatteissa selkeä ero, johon ed. Aittoniemi jo viittasi. Edellinen hallitus varoi mahdollisimman pitkälle perusturvan leikkauksia, mutta tämä hallitus nimenomaan operoi perusturvan alueella. Tämä mielestäni kertoo hallituksen toimintapolitiikan kelvottomuuden. Otetaan nyt niiltä, jotka kaikkein välttämättömimmin tarvitsevat sosiaalista turvaa. Otetaan niiltä nyt ja estetään toisaalta sosiaaliturvan kehitys aina vuoteen 99 saakka. Tämä on todella kovaa politiikkaa.

Ed. K a n k a a n n i e m i : Arvoisa puhemies! Ed. Huotarin toteamus lapsikorotusten leikkaamisesta pitää paikkansa, eli indeksien leikkauksien pois jättämisestä tässä on tietysti kysymys. Mutta se on sama asia eli kohderyhmä on työttömien lapsiperheiden ahdingon kasvattaminen tätä kautta, koska indeksikorotuksethan tarkoittavat sitä, että korvataan se kustannusten nousu, joka tulee joka tapauksessa näille niin asumisen, ruuan kuin muunkin välttämättömän kautta. Sitä ahdinkoa tällä nyt lisätään ja vielä vuosia, vuosia eteenpäin ja valitettavasti sillä tavalla, että yhtenä keskeisenä tavoitteena on hyvätuloisten verotuksen keventämiselle tilan tekeminen valtiontaloudessa. Sitä minä en pidä oikeana. Jos löytyy mahdollisuuksia verotuksen keventämiseen, niin pieni- ja keskituloisten verotusta tulee keventää mutta ei sillä lailla, että tila haetaan tämmöisillä keinoilla.

Mitä sitten tulee ed. Kuopan mainitsemaan minimitoimeentuloon, niin Suomi on liittynyt Ilon sopimukseen, joka edellyttää, että esimerkiksi työttömyysturvan peruspäivärahassa on sellainen taso, että sillä tulee ihminen toimeen. Muistan, että kun 5—7 vuotta sitten tätä sopimusta käsiteltiin eräiden indeksikorotusten yhteydessä, silloin todettiin, että työttömyysturvan peruspäiväraha saattaa olla jo sen sopimuksen vastaisesti liian alhainen. Kun nyt tehdään vuosia eteenpäin näin, epäilen, että Suomi rikkoo sitä sopimusta, johon se on liittynyt. Tämä olisi valiokunnan, joka tätä asiaa käsittelee, syytä mielestäni hyvin tarkkaan myös selvittää. Ei ole kunniaksi Suomelle rikkoa tällaista sopimusta tässä asiassa.

Ed. H u o t a r i : Arvoisa puhemies! Ilon sopimus onkin mielenkiintoista luettavaa. Kiitos vihjeestä, ed. Kankaanniemi. Tulen valiokunnassa katsomaan, olisiko siinä jotakin sellaista, johon voisi vedota.

Ed. Huuhtaselle sanoisin, kun väititte, että kansa luuli, että vasemmisto ei leikkaa, niin kyllä kai kaikki tiesivät, että leikkauksia tulee. Se vain, mistä ne otetaan, on taas toinen juttu. Mutta mitä tapahtui sitä ennen ja sitä edellisissä vaaleissa, kun keskustapuolue sai veret pysähdyttävän vaalivoiton? Oli aivan samanlainen vaalikampanja, että perusturvaan ei kosketa, ja kuitenkin myös perusturvaan koskitte ja leikkasitte sairailta verohelpotukset ja monta muuta sellaista asiaa tuli, jotka koskivat pienituloisia ja sairaita ihmisiä.

Mutta tässä on kaksi yhteistä tekijää, kaksi puoluetta, jotka ovat olleet molemmissa hallituksissa ja joilla on sama tavoite, johon minun mielestäni myös tämä indeksikorotusten leikkaaminen ja kaikki pienituloisten etuuksiin kohdistuvat, leikkaukset kohdistuvat ja se on palkkatason alentaminen Suomessa. Siitä ei kovinkaan paljon puhuta ääneen, mutta jostakin kumman syystä minusta keskustapuoluekin on ruvennut samaa puhumaan, ns. rakenteellisista muutoksista työelämään. Teillä on toinen tapa hoitaa tämä sama asia, ja voisi kysyä, mitä Alkio siitä sanoisi.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Huuhtanen innosti vielä nousemaan pystyyn. Minä olen lukenut keskustan työreformiesityksen, ja minusta siinä esityksessähän puututtaisiin pitkäaikaistyöttömien työttömyysturvan tasoon. Siinä mielessä, vaikka keskusta on oppositiossa, sieltä kuvastuu tavallaan se selkeä henki, että ansiosidonnainen sosiaaliturva yleensä, joka on työllä ansaittua, onpa se sitten työttömyysturvaa tai muuta, jollakin tavalla tuntuu olevan Suomen keskustan tulilinjalla. Sehän tarkoittaisi sitä, että jos siihen vahvasti lähdettäisiin hyökkäämään, mikä taho hyvänsä, niin kyllä minä luulen, että aikamoinen sota siitä syntyisi. Siinä mielessä kyllä kai jotkut ratkaisut, mitä tässä on tapahtunut, ovat sovinnon etsimistä, millä tavalla saadaan semmoinen ratkaisu aikaan, että aika laajasti yhteiskuntapiirit voisivat löytää sovinnon, ettei lakon tielle, mikä tässä oli hiljattain tulossa, mentäisi.

Yleensä indeksien jäädytyksestä ja peruspäivärahalla ja perusturvalla elämisestä, kyllä kai viime hallituksen aikana aika pitkälle linjoitettiin sairausvakuutuslain uudistuksia, joissa monet lääkkeet jäivät korvausten piiristä pois ja verovähennykset poistuivat sieltä. Se näkyy myös kuntien toimeentulotukimenoissa. Monet niistä kysymyksistä, joissa anotaan toimeentulotukea, ovat juuri tämän tyyppisistä asioista johtuvia, eli päiväraha on liian pieni ja haetaan juuri lääkkeisiin tai sairauteen liittyviä lisätukia.

Ed. H u u h t a n e n : Arvoisa puhemies! Eivät edellisen hallituksen aikaiset kansanedustajat sitä kielläkään, ettemme tehneet säästöjä. Oli pakko tehdä valtiontalouden tasapainottamiseksi säästöjä. Emme me sitä tietenkään kiellä. Mutta te olitte koko ajan vastaan niitä. Sehän tässä on olennainen asia. Te olitte vastaan niitä säästöjä, hyväksyitte valtaan tultuanne kaikki sellaisenaan ja menitte paljon pitemmälle ja nimenomaan kaikkein köyhimpien ihmisten kukkarolle. Siellä te olette nyt majailleet oikein viimeisen päälle ja reuhtoneet milloin leikaten, milloin indeksiä jäädyttäen jne.

Mitä tulee keskustan työreformiin, on muistettava, että meidän esityksemme on kokonaisvaltainen esitys, ei sitä voi lähteä paloittain käsittelemään. Nimenomaan työttömyysturvan kohdalla ajamme lakisääteistä työttömyysvakuutusjärjestelmää, joka kohtelee työntekijöitä, työttömiä ja työnantajia huomattavasti oikeudenmukaisemmin kuin nykyinen järjestelmä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

16) Hallituksen esitys laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta

Hallituksen esitys 43/1996 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

17) Hallituksen esitys laiksi eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle

Hallituksen esitys 60/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 13/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

18) Hallituksen esitys Venäjän Federaation kanssa yhteistyöstä onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niiden seurausten torjumiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 52/1996 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 4/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

19) Hallituksen esitys Viron kanssa yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta onnettomuustapauksissa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 53/1996 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 5/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

20) Hallituksen esitys laiksi merilain 20 luvun 9 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 67/1996 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 4/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

21) Hallituksen esitys laiksi kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 65/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 6/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

22) Hallituksen esitys laiksi työttömyysturvalain 27 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 71/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 9/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

23) Hallituksen esitys laiksi sotilastapaturmalain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 74/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 10/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

24) Hallituksen esitys laiksi rahalain muuttamisesta

Hallituksen esitys 9/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 5/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

25) Hallituksen esitys laiksi nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 41/1996 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 4/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

26) Hallituksen esitys laiksi työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 77/1996 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 6/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

27) Hallituksen esitys laiksi tuloverolain 76 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 58/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 14/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

28) Hallituksen esitys laiksi työsopimuslain 17 ja 55 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 211/1995 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 5/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

29) Hallituksen esitys laiksi Kolin kansallispuiston laajentamisesta

Hallituksen esitys 80/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 3/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna keskiviikkona kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16.39.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen